

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand · februari 2019 · jaar 23 · #01

FR · DE · EN

traductions
Übersetzungen
translations

Heidi Lenaerts
**'Alles stroomt,
niets blijft'**

Gilles Mahieu
**'Concept Waalse Rand
bestaat niet'**

Caroline Pauwels
en Beverly Jo Scott
**Door het leven
navigeren**

+ AGENDA

Craquelé van Studio Orka
**De barstjes in
ons bestaan**

Scouts Sint-Brixius-Rode

**'Hier leer je dingen
die je niet op school leert'**

Joris Tiebout (65) uit Dilbeek werd in december door Jeroen Vereecke aangeduid om **deketting** voort te zetten.

Slim verstedelijken

Joris Tiebout is ingenieur van opleiding. Hij startte zijn loopbaan met een zaak in thermische zonnecollectoren, maar gooide het in de jaren 80 over een andere boeg. Hij kwam terecht in het op dat moment zieltoegende slachthuis Abattoir in Kuregem, Anderlecht. Tot op vandaag heeft hij de dagelijkse leiding ervan in handen.

VERENIGEN

'Abattoir is een site in volle transitie. Naast slachten en versnijden vindt er ook elke week de belangrijkste markt van het Brussels Gewest plaats. Al snel groeide hij uit tot een ontmoetingsplek voor mensen met verschillende culturele origines die er, naast hun boodschappenronde, elkaar ontmoeten en een babbeltje slaan. Dat is de sociale meerwaarde van dit project. De link met de buurt bewaren, was van in het begin de bedoeling.'

'We willen de buik van Brussel blijven en activiteiten in de circulaire economie lanceren. Sinds 2015 is er de overdekte voedingsmarkt Foodmet. Afgelopen jaar kwam er de stadsboerderij Urban Farm bij dat verse vis en groenten aan de man brengt. En binnenkort ziet ook het project *vertical pharming* het daglicht, waarbij plantjes allerhande zullen groeien door continue led-verlichting. Vanaf maart gaat de zon hier nooit meer onder', lacht Tiebout.

De klik met Brussel voelde hij al van jongs af, maar Tiebout blijft in de eerste plaats Dilbeekenaar. 'Ik woon hier nog altijd even graag, kom geregeld buiten voor een etentje of een fietstocht met mijn vrouw. Ik kan terugblikken op een actief leven in de Dilbeekse gemeenschap. Als jonge knaap ravotten en kampen bouwen in de Wolfspuiten. In de chiro leerde ik verantwoordelijkheid op te nemen en ontmoette ik echte vrienden.'

MAATSCHAPPIJ IN BEWEGING

Op de soms moeilijke verhouding van de Rand met de hoofdstad heeft hij een klare

kijk. 'Brussel en Dilbeek moeten in symbiose leven. Door de verstedelijking zal ook onze gemeente langzaam tot stad transformeren. Anderstaligen die zich hier vestigen, moeten we omarmen en kans geven, zij het met een Vlaamse touch.'

'Ik zie almaar vaker dat muren worden opgetrokken. Letterlijk en figuurlijk. De camera-muur aan de grens met het Brussels Gewest bijvoorbeeld, die alle ingangswegen detecteert. Er wordt ongetwijfeld voordeel uit gehaald, maar tegelijkertijd lijkt het alsof al het kwaad uit de hoofdstad komt. Die negatieve sfeer sijpelt ook door in Dilbeek. Dat is jammer. Zijn zogenaamd *Tiebout principe* beweert dat mensen naar de streek trekken waar ze het best bediend worden, op gebied van huisvesting, scholen, werk, ouderenzorg... Deze theorie komt meer en meer tot uiting.'

De ligging van Dilbeek ervaart hij als een grote troef. 'Op een wip ben je in de hoofdstad en in andere steden. Het openbaar vervoer is goed uitgerust. Daartegenover kan het stukken beter met de fietsveiligheid. Sommige plekken zijn ronduit rampzalig, vooral voor schoolgangers.'

'Je kan de Rand groen houden, maar op termijn is dat onhoudbaar. Dat beweren verschillende bouwmeesters. Een stedelijke omgeving creëren in de Rand, met groene voorzieningen voor gemeenschappelijk gebruik die een aangenaam woon- en leefcomfort voor iedereen garanderen; daar moeten we naar streven. In plaats van de regio propvol te bouwen of omgekeerd: groene zones koste wat het kost groen te houden.' Verstedelijken op een slimme manier dus. Dichter bij elkaar wonen om plaats te maken voor de natuur. Bijvoorbeeld meer wooncoöperatieven creëren, in plaats van vrijstaande huizen. 'Het is een nieuwe wind, maar zo maak je van de Rand een regio waar kwaliteitsvolle woningen betaalbaar blijven, ook voor mensen met minder geld.'

TEKST David Bitoune • FOTO Filip Claessens

14
32

AGENDA
FEBRUARI
2019

UT IN DE RAND

Songs met een raaiw kantje

Topkunstenaar

VERDELING RandKrant februari wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

17

12
24

© DANNY WILLEMS

INHOUD

04

10

14

06 VAN **ASSET** TOT **ZAVENTEM**

09 MIJN **PLEK**

12 OP**VERKENNING**

13 MIJN **GEDACHT**

14 LEVENS**KUNST**

19 **MIDDEN** IN

21 WIE **KWEEK** DAT

22 **INTERVIEW**

26 **BOUW** WERK

32 GEMENGDE **GEVOELENS**

'Concept Waalse Rand bestaat niet'

Waals-Brabant is Wallonië in zakformaat. 'Je vindt er alles, maar in het klein. Voor mij bestaat er niet zoiets als een Waalse Rand. Ik hou ook niet zo van het idee dat we enkel van Brussel afhankelijk zouden zijn. Er moet een uitwisseling zijn in alle richtingen, dan is er een wederzijdse verrijking.'

DE

'Alles stroomt, niets blijft'

Radio-presentatrice Heidi Lenaerts: 'Waar ik in Brussel overprikkeld raakte, voel ik me nu soms *onderprikkeld*. In Brussel hadden we het bruisende van de stad, in de Rand hebben we de rust van de vergezichten en het groen. Maar, we hebben beide nodig, de prikkels én de rust.'

EN

Door het leven navigeren

'Je kan dromen over de toekomst, nostalgisch zijn over het verleden, maar waar het om gaat is het nu. Vergeet niet te leven en lief te hebben.' 'Het is door met de andere in gesprek te gaan en open te staan voor zijn manier van denken dat je jezelf leert kennen.' Beverly Jo Scott en Caroline Pauwels navigeren door het leven.'

FR

COLOFON RandKrant verschijnt maandelijks (niet in januari, juli en augustus) op 98.000 exemplaren. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant. • **Realisatie** vzw 'de Rand' • **Hoofdredacteur** Geert Selselach • **Eindredacteur** Ingrid Laporte • **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve • **Redacteurs** Michaël Bellon, David Bitoune, Mirek Cerny, Bart Claes,

Tina Deneyer, Tine De Wilde, Herman Dierickx, Nathalie Dirix, Karla Goetvinck, Gerard Hautekeur, Joris Herpol, Joris Hintjens, Tine Maenhout, Ines Minten, Anne Peeters, Tom Serkeyn, Wim Troch, Fatima Ualgasi, Sofie Vandenberg, Luc Vanheerentals, Lene Van Langenhove, Dirk Volckaerts en Heidi Wauters • **Website** Dorien De Smedt • **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel,

tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.randkrant.be • **Verantwoordelijke uitgever** Eddy Frans, Agentschap 'de Rand', Witherendreef 1, 3090 Overijse • **Vormgeving** Jansen & Janssen Creative Content, Gent • **Druk** Corelio, Erpe-Mere • RandKrant wordt gedrukt op FSC(i)-gecertificeerd papier - licentienummer: FSC-C004762

‘Concept **Waalse Rand** bestaat niet’

Bestaat er zoiets als een Waalse Rand met een apart beleid voor de gemeenten die grenzen aan de zuidkant van Vlaams-Brabant? Hoe ziet het beeld van de provincie Waals-Brabant er precies uit? We staken de taalgrens over en vroegen het aan Gilles Mahieu, sinds 2015 provinciegouverneur van Waals-Brabant.

TEKST Heidi Wauters • FOTO Filip Claessens

Waals-Brabant is de kleinste provincie van ons land. En een van de jongste, in 1995 ontstaan toen de provincie Brabant in drie delen werd opgesplitst: Vlaams-Brabant, Waals-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Waals-Brabant strekt zich uit over een oppervlakte van iets meer dan 1.000 km². Verdeeld over 27 gemeenten wonen er ongeveer 400.000 inwoners. Ter vergelijking: Vlaams-Brabant is dubbel zo groot en telt drie keer zoveel inwoners. Van west naar oost is Waals-Brabant een goede 90 km lang, van noord naar zuid heb je in ongeveer 40 km de hele provincie doorkruist. Een langgerekt stukje België, dat zich in het noorden tegen Vlaams-Brabant aanschurkt en verder nog aan de provincies Henegouwen, Namen en Luik grenst. ‘De charme van onze provincie is dat het een soort Wallonië in zakformaat is. Je vindt er alles, maar dan in het klein’, zegt Mahieu. ‘Industrie, steengroeven, steden, landbouwgebied, de Brabantse Ardennen met waterlopen en idyllische plekjes, en monumenten die herinneren aan het verleden, zoals de Leeuw van Waterloo of de Abdij van Villers-la-Ville. Die mix maakt Waals-Brabant tot wat het is.’

INTERNATIONAAL

Mais passons aux choses sérieuses. Van de 27 Waals-Brabantse gemeenten liggen er 12 langs de taalgrens. Geldt er voor die gemeenten een specifiek *randbeleid*? ‘Het concept van een Vlaamse Rand zoals jullie die in Vlaams-Brabant kennen, hebben we niet aan Waalse kant. Dat concept hangt nauw samen met de faciliteitengemeenten en die zijn er niet in Waals-Brabant.’

‘In onze provincie is de taalbekommernis weinig of niet aanwezig. In gemeenten als Terhulpen, Waterloo of Rixensart wonen nochtans veel mensen van buitenlandse origine – onder wie veel Engelstaligen – en zijn ook een aan-

tal internationale scholen gevestigd. Wat ons kenmerkt, is een openheid naar de rest van de wereld. Aan de universiteit van Louvain-la-Neuve studeren meer dan 135 verschillende nationaliteiten. Dan moet je wel een open blik op de wereld hebben. Voor mij is er niet zoiets als een Waalse Rand. Ik hou ook niet zo van het idee dat we enkel van Brussel afhankelijk zouden zijn. Voor een stuk is dat natuurlijk zo, maar voor mij gaat de uitwisseling in alle richtingen en is er ook een soort wederzijdse verrijking.’

NOODCENTRALE

‘In de Waals-Brabantse gemeenten die aan het arrondissement Leuven grenzen, zoals Grez-Doiceau, Beauvechain of Héléécine, zijn er een behoorlijk aantal Nederlandstalige gezinnen gevestigd’, zegt Mahieu. ‘We registreren geen moedertaal van onze nieuwe inwoners, dus ik kan geen exacte aantallen geven. Wat ik wel weet, is dat er in de drie jaar dat ik gouverneur ben nog nooit klachten zijn geweest die verband houden met taalproblematiek. Ik heb geen weet van Nederlandstaligen die in Waals-Brabant in de problemen komen omwille van de taal die ze spreken. Misschien zijn die bekommernissen er wel, maar ze zijn mij in elk geval nog niet ter ore gekomen. Ik besef wel dat er soms problemen zijn wanneer mensen de hulpdiensten bellen. Afhankelijk van de gsm-antenne die de oproep oppikt, komen de bellers in de noodcentrale van Mons (Bergen) of Leuven terecht. Dat lijdt soms tot verwarring, maar gelukkig zijn dergelijke gevallen zeldzaam’, zegt Mahieu. Wat nog opvalt in Waals-Brabant? ‘Er komen steeds meer immersiescholen, waar de leerlingen een deel van de vakken in het Nederlands krijgen. Die scholen liggen verspreid over de hele provincie, dus niet enkel langs de taalgrens. Hun succes vind ik positief. Het enige probleem is dat we niet altijd voldoende leerkrachten vinden om aan de stijgende vraag te voldoen.’

EIGEN ONTWIKKELING

Hoe zit het met de economische ontwikkeling van de provincie? ‘Na de splitsing in 1995 waren zowel Vlaams-Brabant als Waals-Brabant nog erg afhankelijk van Brussel. Stilaan kwam aan beide zijden een gelijkaardige beweging op gang. De nieuwe provincies kwamen los van Brussel als economische motor en zowel Leuven als Louvain-la-Neuve werden economische groeimotoren. Dat heeft veel met de aanwezigheid van de universiteiten te maken. Je merkt dat zich in de buurt heel wat start-ups ontwikkelen, dat er wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan, dat succesvolle bedrijven in allerlei sectoren groeien en bloeien. Er worden trouwens opnieuw bruggen geslagen tussen de universiteit van Louvain-la-Neuve en die van Leuven. Dat doet me bijzonder veel plezier. In alle eerlijkheid: voor Waals-Brabant is de afsplitsing van de universiteit destijds een unieke kans gebleken. Het feit dat er een Franstalige universiteit in Louvain-la-Neuve kwam, heeft zonder twijfel de economische opleving van deze regio in de hand gewerkt.’

‘Ik hou niet van het idee dat we enkel van Brussel afhankelijk zouden zijn.’

SLECHTE VERBINDING

‘Toch mag die economische groei niet ten koste gaan van een kwaliteitsvolle leefomgeving’, benadrukt Mahieu. ‘Waals-Brabant moet een provincie blijven waar het aangenaam wonen is. Huisvesting is een belangrijke uitdaging. Het gemiddelde inkomen per inwoner ligt hier boven het nationale gemiddelde, maar tegelijk zijn de huizenprijzen erg hoog. We doen er alles aan om woningen betaalbaar te houden voor jonge gezinnen, zodat ze kunnen blijven wonen in de streek waar ze werken. Dat kan de mobiliteit in onze provincie alleen maar ten goede komen.’ Want ook in Waals-Brabant wordt mobiliteit een steeds groter probleem. ‘De verbindingen tussen het oosten en het westen van de provincie zijn bijzonder slecht. De verbinding met Brussel is niet veel beter en zal niet veranderen zolang de werkzaamheden voor het Gewestelijk Expresnet

(GEN) aan Waalse kant niet zijn afgerond. Ook in het oosten, tussen Hamme-Mille en Leuven, willen we het wegennet verbeteren. Want als er van daaruit een vlotte rechtstreekse verbinding met pakweg Waver is, zou je de Brusselse ring kunnen ontlasten van het verkeer dat momenteel een ommetje Leuven-Brussel-Waver of omgekeerd doet.'

SAMENWERKEN

Mahieu beseft dat beslissingen die aan de ene kant van de taalgrens worden genomen ook een impact kunnen hebben aan de andere kant. 'Dat geldt bijvoorbeeld voor de waterwegen. Er zijn nu akkoorden om te vermijden dat watersnood in de ene provincie aan de andere kant automatisch voor problemen zorgt. Ook in dit soort dossiers hebben we een goede manier van samenwerken gevonden, wat vroeger niet altijd het geval was. Vaak beseft je pas in crisissituaties dat het niet slecht is om wat beter met mekaar te communiceren.' 'Op het vlak van zachte mobiliteit willen we het fietsknooppuntennetwerk van Vlaams-Brabant laten aansluiten op dat van Waals-Brabant', gaat Mahieu verder. 'Dat is nog zo'n een typisch voorbeeld van een dossier waarin de beide provincies samenwerken. Die verbinding is goed voor recreatieve fietsers, maar kan op termijn ook economisch een goed idee zijn. Ik geef toe dat we regelmatig inspiratie halen uit de initiatieven die aan Vlaamse kant worden genomen. Ik heb een goede verstandhouding met Lodewijk De Witte, de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant. En elke maand is er een overleg tussen de vijf Vlaamse en de vijf Waalse provinciegouverneurs.'

Mahieu had ook Brussel graag betrokken gezien bij het overleg. 'Het is een gemiste kans dat de Metropolitane Gemeenschap er niet is gekomen. Dat overlegplatform tussen de twee Brabantse provincies en Brussel over gebiedsoverschrijdende dossiers zoals mobiliteit, verkeersveiligheid, wegenwerken, tewerkstelling,... was afgesproken in de zesde staatshervorming, maar is er nooit gekomen omdat Vlaanderen er niets van wil weten. Met de verkiezingen in aantocht zal dit zeker geen prioriteit meer worden. Ik blijf voorstander van zo'n gemeenschappelijk overlegplatform, want onder andere op het vlak van mobiliteit zijn Vlaams-Brabant, Waals-Brabant en Brussel toch erg afhankelijk van mekaar.

'De charme van onze provincie is dat het een soort Wallonië in zakformaat is. Je vindt er alles, maar dan in het klein.'

‘WIR HOLEN UNS REGELMÄSSIG INSPIRATION AUF DER ANDEREN SEITE DER SPRACHGRENZE‘

Gibt es so etwas wie einen *Wallonischen Rand* mit einer eigenen Politik für die Gemeinden, die an die Südseite von Flämisch-Brabant angrenzen? Wie sieht das Bild der Provinz Wallonisch-Brabant genau aus? Wir haben die Sprachgrenze überquert und diese Frage Gilles Mahieu gestellt, seit 2015 Provinzgouverneur von Wallonisch-Brabant. ‚Das Konzept eines Vlaamse Rand, wie Sie ihn in Flämisch-Brabant kennen, haben wir auf wallonischer Seite nicht. Dieses Konzept hängt eng mit den Fazilitätengemeinden zusammen, und die gibt es in Wallonisch-Brabant nicht. In

unserer Provinz ist die Sprachsorge wenig oder überhaupt nicht vorhanden. Was uns kennzeichnet, ist eine Offenheit gegenüber der restlichen Welt. An der Universität von Louvain-la-Neuve studieren mehr als 135 verschiedene Nationalitäten. Da muss man einen offenen Blick auf die Welt haben. Für mich gibt es keinen Wallonischen Rand. Mir gefällt auch die Idee nicht so sehr, dass wir nur von Brüssel abhängig sein sollten. Zum Teil ist das natürlich so, aber für mich geht der Austausch in alle Richtungen, und es gibt auch eine Art gegenseitige Bereicherung.‘

Talrijke mobiliteitswerken

HALLE-VILVOORDE Onder het motto 'Record-files vragen om recordinvesteringen' pompt de Vlaamse Regering het komende jaar meer dan 400 miljoen euro in de mobiliteit in Vlaams-Brabant. Meer dan 60% daarvan gaat naar projecten in de regio Halle-Vilvoorde. Grote slokop is de versteviging van het viaduct van Vilvoorde in de aanloop naar de herinrichting van de Ring, goed voor zowat 68 miljoen euro, samen

met de werken voor de Ringtrambus tussen de Heizel en de luchthaven van Zaventem, die om en bij de 30 miljoen euro zullen kosten. Ook de fietssnelweg langs de HST-route tussen Brussel en Leuven neemt een flinke hap uit het budget van dit jaar. Verder krijgen onder meer Beersel, Overijse en Kraainem de langverwachte geluidsschermen en worden de afritten in Dilbeek heraangelegd. -TD

Veeltalig Brussel

BRUSSEL Het gebruik van het Nederlands in Brussel neemt toe, maar de kennis van de taal neemt af. Tot die conclusie komt de vierde Brusselse Taalbarometer van het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO). De Taalbarometer peilt bij 2.500 Brusselaars naar hun taalkennis en taalgebruik. 16% zegt van zichzelf dat ze goed tot uitstekend Nederlands spreken. In 2013 was dat nog ongeveer een kwart, in 2001 zelfs nog een derde. Ook de zelfverklaarde kennis van het Frans en Arabisch gaan erop achteruit. Alleen die van het Engels is gestegen. 'Migratie speelt een belangrijke rol', zegt taalsocioloog Rudi Janssens. 'Het overgrote deel van de Brusselaars dat uit het buitenland komt, spreekt geen Nederlands. Toch heeft de daling van de kennis van het Nederlands in eerste instantie vooral te maken met het feit dat de Belgen in Brussel minder vloeiend onze taal spreken. De kennis bij de niet-Belgen, waarvan de meeste een cursus Nederlands hebben gevolgd, is toegenomen.' Nog opvallend: de kennis van het Nederlands in Brussel mag dan achteruitgaan, het gebruik ervan stijgt. 'Bijna een kwart van de ondervraagden gebruikt het Nederlands in hun communicatie met de burens en zelfs 46% spreekt de taal weleens op de werkvloer. In het dagelijkse leven worden in Brussel almaar vaker meerdere talen gesproken. Het aantal Brusselaars dat bijvoorbeeld met de burens uitsluitend Nederlands, Engels of een andere taal spreekt, is verwaarloosbaar.' 'Het onderzoek bevestigt hoe kosmopolitisch Brussel is geworden', zegt Vlaams minister van Brussel Sven Gatz (Open VLD). 'Het Brussels Gewest telt in vergelijking met een kleine twintig jaar geleden 250.000 inwoners meer, ongeveer het aantal van een stad als Gent. Het aantal 'Belgische' Belgen is in dat totaalplaatje in het Brussels Gewest gekrompen, waardoor ook het relatieve aantal mensen dat Nederlandskundig of Franskundig is, daalde. Maar ook al beheersen de Brusselaars die talen minder goed, ze gebruiken ze wel veel vaker door mekaar. De Brusselaar is dus meertalig. Dat is nu een realiteit en zal in de toekomst alleen nog maar sterker worden.' -TD

Sus de berenvechter en andere straffe mannen

HOFSTADE In het Sportimonium in Hofstade bij Zemst loopt momenteel de bijzondere tentoonstelling *Straffe Mannen* over de hoofdrolspelers uit de gloriejaren van de worstelsport. 'Het worstelen is een van de oudste sporten ter wereld', vertelt Chris Schwartz van Sportimonium. 'Denk maar aan Milo van Croton, dé beroemdste worstelaar uit de Griekse oudheid. Vandaag is het moderne worstelen bijna helemaal van het sporttoneel verdwenen in België, maar tot in de jaren 60 maakte de sport hier echt furore. Ook wij hadden een aantal gevierde *lutteurs* zoals Alfons Steurs, de gebroeders Mollin en de legendarische Sus de berenvechter.' De expo *Straffe Mannen* brengt hun persoonlijk verhaal en toont een aantal bijzondere voorwerpen uit de worstelsport. 'We laten zien hoe de worstelsport in ons land evolueerde van kermisattractie tot Olympische sport. Een boeiend verhaal.' - TD

De expo *Straffe Mannen* loopt nog tot 15 maart in het Sportimonium in Hofstade (Zemst), www.sportimonium.be

Fonds voor Vlaamse Rand

VLAAMSE RAND Met de Vlaamse verkiezingen in het vooruitzicht lanceert Vlaams minister voor de Vlaamse Rand Ben Weyts (N-VA) de idee van een *Vlaams Randfonds*. 'De toelagen die de overheid nu uittrekt volstaan niet om bijvoorbeeld de achterstand in de zorg in de regio weg te werken. De immobielijprijzen liggen hier een pak hoger en dus heb je in verhouding ook meer geld nodig dan elders in Vlaanderen', zegt minister Weyts. 'Ook op andere domeinen zoals onderwijs en mobiliteit kampt de Rand met heel specifieke problemen die om extra financiering vragen.' Daarom denkt Weyts aan een Vlaams Randfonds waarmee de minister voor de Vlaamse Rand zijn collega's extra geld zou kunnen toeschuiven voor projecten in de regio. 'De bevoegde minister laat zich in deze materie best adviseren door het Toekomstforum van de burgemeesters van Halle-Vilvoorde en de conclusies van de jaarlijkse Stand van de Rand, die mandatarissen en stakeholders uit de regio samenbrengt.' - TD

Shoppen voor goede doelen

GRIMBERGEN Het online shopplatform Trooper kreeg eind vorig jaar de titel *Belgium's New Brand of the Year*. Het betreft een award die de *Belgian Association of Marketing* organiseert in samenwerking met De Tijd en L'Echo. Oprichtster van Trooper is Elisabeth Lamote uit Grimbergen. De aanleiding was het afbranden van de chiro jeugdlokalen in Humbeek. Lamote zocht mee naar alternatieve financiering voor nieuwe lokalen. Ze gaf haar vaste job op om zich voltijds toe te leggen op Trooper. Het is een snelgroeiend online shop-platform. Het grote verschil met alle andere gelijkaardige platformen is dat je - ook in de Rand - een jeugdvereniging, sportclub, muziek- en toneelvereniging of een ander goed doel steunt als je via Trooper aankopen doet, zonder dat het je iets extra kost. Gemiddeld 5% per aankoop. De aangesloten webshops geven een extra commissie om zo je goede doel of vereniging te steunen. Via Trooper ging er intussen al meer dan 325.000 euro aan extra middelen rechtstreeks naar de meer dan 3.100 aangesloten verenigingen en goede doelen. - GH

www.trooper.be

De Plantentuin van **Meise** heeft een rode beuk van zo'n 170 jaar oud verloren; de boom was aangetast door zwammen. • Inwoners van **Tervuren** kunnen voortaan gebruik maken van twee elektrische deelwagens. • Het belangenconflict dat de Franstalige gemeenschapscommissie inriep tegen het nieuwe Vlaamse inschrijvingsdecreet voor het onderwijs heeft geen invloed op het centraal digitaal aanmeldingsregister dat **Grimbergen** in gebruik neemt. • 'WemmelAir', zo heet de nieuwe burgerbeweging die inwoners in **Wemmel** wil mobiliseren voor een meer ecologische en solidaire manier van leven. • In **Wezembeek-Oppeem** en **Kraainem** is 'WoK en Transitie/in Transitie' opgericht, eveneens een meertalig initiatief met gelijkaardige doelstellingen. • Het Provinciaal Instituut voor Opleiding en Vorming (PIVO) in **Relegem** organiseert van maart tot mei 2019 een nieuwe opleiding burenbemiddeling. Info: burenbemiddeling@vlaamsbrabant.be. Er komt een nieuw sociaal woonproject in het Tussenveld in **Sint-Brixius-Rode**. In een eerste fase gaat het om 45 woon-eenheden van zo'n 300 die uiteindelijk gerealiseerd zullen worden. • Een paar tientallen gezinnen langs de Edingsesteenweg, Prieelstraat en Tienbergen zullen worden onteigend voor de aanleg van de ringweg rond **Asse**. • Als alle brandveiligheidswerken zijn uitgevoerd kan de Sikh-tempel in **Vilvoorde** opnieuw openen. • In de secundaire school GISO in **Machelen** verhuizen de leerlingen naar een nieuwbouw, goed voor 210 plaatsen. • **Zaventem** heeft het nieuwe ruimtelijk uitvoeringsplan Keiberg definitief goedgekeurd. Dat plan moet het gelijknamige bedrijventerrein herontwikkelen. 30% van de gebouwen staat er vandaag leeg. • Eind 2018 werden twee extra treinsporen ingehuldigd tussen Brussel en Denderleeuw. Er werd tien jaar aan gewerkt. • Carnafolk **Kraainem** vzw viert zijn 44-jarig bestaan met een bijzondere tentoonstelling op zaterdag 9 maart. De carnavalsstoet is de enige in de faciliteitengemeenten en lokt elk jaar een paar duizend bezoekers. • De komende jaren investeert Brussels Airport in **Zaventem** 100 miljoen euro in de constructie van ultramoderne

logistieke gebouwen. • Voortaan kan je op de luchthaven van **Zaventem** dertig minuten gratis parkeren op de parkings P1, P2 en P3. Je moet hiervoor wel een gratis Pcard+ aanvragen. • Minister van Vlaamse Rand Ben Weyts (N-VA) heeft een ontwerp van decreet klaar waarin bepaald wordt dat officiële documenten bij de notaris in het Nederlands opgesteld moeten zijn. • De onlinepetitie van buurtbewoners tegen een nieuw bouwproject met 33 serviceflats en 2 woningen in **Meise**-centrum krijgt de steun van Leefbaar Meise, jeugdhuis Knodde en Chiro Meise. Er werden al meer dan 1.100 handtekeningen verzameld. • Bio-boerderij en sociale werkplaats Den Diepen Boomgaard uit **Grimbergen** is door de Nationale Loterij geselecteerd als partner. Daardoor krijgt het middelen om een irrigatieproject voor duurzaam regen- en putwaterbeheer uit te werken. • **Dilbeek**, Opwijk, **Grimbergen**, **Wemmel** en **Hoeilaart** krijgen van de Europese Commissie een budget van 15.000 euro om gratis draadloze internettoegang te installeren in en rond openbare gebouwen of plaatsen. • Het Begijnjesbad in **Overijse** is twintig jaar oud en gaat dicht voor renovatie van de technische installatie, de inkomhal, vloeren en kleedkamers. Ook het zwembad zelf, de wildwaterbaan en de buitengevel worden onder handen genomen. De werken duren tot eind dit jaar. • Brouwerij Timmermans in het centrum van **Itterbeek** krijgt een voorlopige bescherming van Vlaams minister van Onroerend Erfgoed, Geert Bourgeois (N-VA). • De provincie Vlaams-Brabant geeft 1.650 euro voor de herbeplanting van de ereperken van de herdenkingsplaatsen in **Asse**-centrum en **Mollem**, en 3.000 euro voor de infoborden van het herdenkingswandelpad in **Meise** over de Slag bij Imde van 24 augustus 1914, waarbij 85 Belgische soldaten werden gedood en tientallen gewond door *friendly fire*. • **Zaventem** richt een kinder- en jeugdparlement op. • De eerste supermarkt van **Alseberg**, in de volksmond gekend als 'den Europ', sluit na een halve eeuw de deuren. • Het restaurant 'Kzeg a Moda' – het vroegere Estaminet Au Cher Ami – in het centrum van **Drogenbos** wordt voorlopig beschermd als monument. • De gemeenteraadsleden van **Asse** kunnen de vergaderingen voortaan digitaal voorbereiden, de gemeente koopt 25 nieuwe laptops. Kostprijs: 40.000 euro. • In **Asse** zal kunstenaar Bart Smeets een muurschildering aanbrengen aan de brug op de Pontbeeklaan in **Zellik**, als eerbetoon aan brandweerman François De Ridder die er in 2007 tijdens een interventie om het leven kwam. • JH

Stadsvernieuwing duurt voort

VILVOORDE In Vilvoorde wordt gestaag voortgewerkt aan de stadsvernieuwing. De stad heeft een akkoord bereikt met het ministerie van Defensie om de rest van de terreinen van de Asiat-site te kopen. Vilvoorde wil de oude militaire zone, waar nu al de technische diensten een onderkomen hebben, een nieuwe invulling geven. Daarbij wordt gedacht aan een nieuwe middelbare school, een nieuwe locatie voor een moskee en sport- en jeugdaccommodatie. Ook wat de CAT-site tussen de Woluwelaan en het station betreft, komt er schot in de zaak. De Vlaamse Regering heeft 10 miljoen euro vrijgemaakt voor de sanering van de oude industriële site. Vilvoorde wil op deze gronden graag een nieuw ziekenhuis voor het AZ Jan Portael, woongelegenheden en bedrijven zien verrijzen. De sanering van het terrein is een belangrijke stap, maar het is wel nog altijd wachten op een nieuw ruimtelijk uitvoeringsplan dat de toets van de Raad van State kan doorstaan. Ook het reconversieproject voor de Buda-wijk krijgt vorm. De Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij heeft een deel van het gebouwencomplex Fobrux gekocht. 'Er zullen nog grote investeringen nodig zijn, maar samen met de stad en de Participatiemaatschappij Vlaanderen zijn we vastberaden om de site om te vormen tot een dynamische plek waar bedrijven kansen krijgen en er ook plaats is voor wonen', aldus POM-voorzitter Tom Dehaene. • TD

Een echte burgemeester

LINKEBEEK In faciliteitengemeente Linkebeek is Yves Ghequière van Link@venir voorgedragen als burgemeester. De weg naar die voordracht liep niet bepaald over rozen. Bij de gemeenteraadsverkiezingen haalde Link@venir zeven zetels, de lijst Ensemble-Linkebeek-Samenvanvoormalig niet-benoemd burgemeester Damien Thiéry vijf, de tweetalige lijst Activ' drie. Na weken van slopende onderhandelingen tussen de drie partijen zonder resultaat, lanceerde Activ' het voorstel van een soort burgerbestuur, waarbij er gewerkt zou worden met een 'algemene meerderheid' en de drie partijen dus samen zouden besturen. Ook die piste bleek niet mogelijk. Daarop volgde nog een voorstel van Thiéry om het burgemeesterschap te delen met Ghequière. Thiéry wilde de sjerp drie jaar, een jaar te lang in de ogen van Ghequière. Begin januari kwam het nieuws dat Ghequière dan toch de nodige handtekeningen had verzameld voor zijn voordracht als burgemeester: zeven van zijn eigen partij en twee van Activ'. Dat legde meteen ook een tweespalt bloot binnen Activ'. Ondertekenaars Roel Leemans en Joëlle Grimmeau konden niet op het begrip rekenen van lijsttrekker Mitra De Kempeneer, die niet ondertekende. Hoe werkbaar het akkoord in Linkebeek is, zal moeten blijken. De lijst van Thiéry mag dan in de gemeenteraad wel in de oppositie zijn beland, de man zelf zit dankzij de rechtstreekse verkiezing van de schepenen in de faciliteitengemeenten wel in het schepencollege. • TD

Steeds minder winkels

HALLE-VILVOORDE Het gaat niet goed met de winkels. Dat blijkt nu ook uit cijfers van onderzoeksbureau Locatus. Zo telt Halle-Vilvoorde maar liefst 500 winkels minder dan tien jaar geleden. In 2018 waren het er nog 3.350, nu is dat aantal gezakt naar 2.800. Grotere winkelcentra zoals die van Asse en Vilvoorde zagen hun hoeveelheid winkels dalen met een kwart. Alleen in Zaventem is het aantal winkels met 10% gestegen. Vooral de winkelketens doen het nog relatief goed. Zij zijn goed voor een kwart van de winkels in de regio. Vooral de kleinhandel, horeca en dagbladhandels hebben het erg moeilijk om het hoofd boven water te houden. 'De kleinhandel krijgt nauwelijks ondersteuning vanuit de overheid', meent Christine Mattheeuws van het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen. 'De regeringen in dit land pakken liever uit met megalomane shoppingprojecten en de lokale besturen geven baanwinkels aan de rand van de stad of gemeente alle kansen.' - TD

Steun voor kansarme kinderen

HALLE-VILVOORDE Negen Vlaams-Brabantse verenigingen zijn onlangs bekroond met een Award van de BNP Paribas Fortis Foundation. Met de onderscheidingen wil het fonds educatieve projecten van Belgische verenigingen steunen die de strijd aangaan tegen de sociale uitsluiting van kansarme kinderen en jongeren. Elk jaar mogen de verenigingen een project indienen. Wie geselecteerd wordt, mag rekenen op financiële steun. In Halle-Vilvoorde vielen vijf organisaties in de prijzen. Huize Terloo in Bellingen bij Pepingen won een award van 4.000 euro voor het project Spelkoffer dat de vaardigheden ontwikkelt voor kinderen met een licht verstandelijke beperking. Het Circus Atelier Salto uit Ternat kreeg 10.000 euro voor hun circuslessen voor kinderen en jongeren met een mentale of fysieke beperking. Kiwanis Vilvoorde Noordrand ontving hetzelfde bedrag voor hun Witte Raven-project dat werkt rond armoedebestrijding in scholen. Landelijke Kinderopvang Grimbergen wordt beloond met 7.500 euro voor Groeigroen, een spannende speeltuin voor kansarme kinderen. En De Okkernoot uit Vollezele krijgt 5.000 euro voor haar project Arbeidszorg dat jongeren met een handicap klaarstoomt voor een baan. - TD

50° 56' N
4° 25' E

Het 13e Gebod is het oudste cafeetje van Vilvoorde. Piepklein. Een plek die Gilbert Putteman koestert. 'Op deze authentieke plek heb je nog echt contact met de mensen.'

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

hun veerkracht kijken. Hier in dit café leer ik de echte mens kennen. Het zijn die ontmoetingen die je verrijken en die je de kans geven veel over jezelf en de wereld te leren.' Heeft hij uit zijn vele contacten met mensen belangrijke levenslessen geleerd? 'Je wil met elkaar blijven praten en naar elkaar blijven luisteren. Blijven proberen om tot een dialoog te komen, het is de sleutel waarmee je heel wat problemen kan vermijden.'

MET RIK POOT OP CAFÉ

Putteman houdt van de authenticiteit van dit café. Het gebouw dateert van 1750 en heeft een rijke geschiedenis. 'In dit café komen en kwamen veel kunstenaars. Enkele jaren geleden was er zelfs de vzw *erwtensoep* gevestigd. Een vzw die als doelstelling had met gratis erwtensoep en tentoonstellingen wat extra warmte en kleur in het leven van de cafébezoekers te brengen. Ik ben hier ook meerdere keren met de bekende beeldhouwer Rik Poot geweest. Hij was geboren in Vilvoorde en kwam graag naar dit café. We hebben hier veel over kunst gepraat. Rik had daar een uitgesproken mening over. Voor hem moest je bovenal een goed vakman zijn. Dan pas kon je kunstenaar worden. Hij stak zijn ideeën over kunst niet onder stoelen of banken. Meegaan met modetrends was niets voor hem. Consequent volgde hij zijn eigen weg.' Putteman heeft veel respect voor Rik Poot. 'De authenticiteit van Rik trotseert de tijd. Net zoals dit café door zijn eigenheid altijd bij de tijd zal blijven.'

Het 13e Gebod vind je op de hoek van de Grote Markt in Vilvoorde. Als je er binnenkomt, voelt het alsof de tijd heeft stilgestaan. Hier tref je geen mensen achter het scherm van een laptop. Hier hangt nog steeds de sfeer van een bruine kroeg, waar iedereen elkaar kent en toongangers met veel passie bespreken hoe ze morgen de wereld gaan veranderen.

TUSSEN DE MENSEN

Gilbert Putteman is al vele jaren een trouwe bezoeker van Het 13e Gebod. Wat trekt hem in deze plek zo aan? 'Ik hou ervan om tussen de mensen te staan en met mensen over dagelijkse dingen te praten. Dat is wellicht ook de reden waarom ik ervoor koos om vrederechter te worden. De mens fascineert me. Hoe hij denkt, voelt en zich in de samenleving beweegt. Als ik zie hoe sommige mensen, die in een sukkelstraatje zijn terechtgekomen, toch de moed vinden om te herbeginnen, dan kan ik niet anders dan met veel respect naar

Radio-presentatrice Heidi Lenaerts

Alles stroomt, niets blijft

Het heeft ondertussen alle kranten gehaald: Klara-presentatrice Heidi Lenaerts (43) verhuist in juli naar Oostende, na tien jaar Vlaamse Rand. 'Het is de zee die trekt. Ik heb hier graag gewoond, maar nu is het tijd voor iets anders.'

TEKST Anne Peeters • FOTO Filip Claessens

In het centrum van Tombeek, niet zo ver van het kerkje van Sint-Bernardus, staat een huis te koop. Het is het huis van VRT-stem en Django-presentatrice Heidi Lenaerts, haar man Ronald Verhaegen en hun dochters Lily-Rose (9) en Bonnie-Lotta (6). Het ligt ideaal, op amper 20 km van hun werk in Brussel. De omgeving is idyllisch, heerlijk rustig in het groen. Tombeek ligt aan de rivier de Laan en wordt omarmd door de Venusberg en de Walenberg, op de kruising van de oude verbinding tussen Brussel en Waver. Het gehucht is een onderdeel van de gemeente Overijse, waar ook de schoonouders van Lenaerts wonen.

VAN DE STAD NAAR DE RAND

'Dat waren allemaal redenen om in 2010 naar hier te verhuizen. Het was een logische stap. Toen onze oudste Lily-Rose werd geboren, verdween stilaan het plezier om in Brussel zelf te wonen. De vuilniszakken op de stoep, die je dwingen om met je buggy op de straat te lopen. Hoogzwanger nagefloten worden. Wonen op een appartement zonder tuin... Het zorgde ervoor dat de charme van de hoofdstad een pak kleiner werd. Nochtans heb ik er lang heel graag gewoond. Toen ik bij Studio Brussel *De Ochtenden* presenteerde, vertrok zelfs de vroegste trein te laat om op tijd op mijn werk te raken. Dus verhuisde ik naar een appartementje aan de Anspachlaan. Het was mijn eerste ervaring met De Grote Stad. Als meisje uit Stal, bij Beringen in Limburg, kende ik van Brussel slechts de as van het Noordstation naar Brussel Centraal. Ik had geen idee van de wijkjes, van het leven in de hoofdstad zelf. Die verhuis was het begin van een romance van tien jaar met onze hoofdstad. Terug naar Limburg was sowieso geen optie. Op mijn meis-

jeskamer had ik al een poster hangen met een songtekst van Lou Reed: *When you're growing up in a small town/You say 'no one famous ever came from here.'*

OP ZOEK NAAR RUST

'Na dat eerste flatje aan de Anspachlaan woonde ik een tijd in Anderlecht, daarna kocht ik een appartement in Sint-Joost. Ondertussen had ik Ronald leren kennen; hij werkte ook bij de VRT en woonde in een schitterend hoekappartement in Laken. 's Avonds keken we uit op de verlichte bollen van het Atomium. Maar dat was een huurappartement, dus verhuisde Ronald naar mijn plek in Sint-Joost. Dat waren fantastische jaren. In Brussel kan je heel veel dingen doen, maar je kan ook heerlijk alleen en anoniem zijn, als je daar zin in hebt. Dat dubbele heb ik in me: ik wil graag veel ontdekken, maar heb ook rust nodig. Met een babytje erbij merkte ik dat ik die rust niet meer in Brussel vond. Als ik na het werk naar huis reed, voelde ik me opgejaagd. Ik vond het steeds moeilijker om tot rust te komen. In de weekends trokken we de groene Rand in, naar het park van Tervuren, naar mijn schoonouders in Overijse. Het was dan ook logisch om daar een huis te zoeken. We bekeken het vooral heel praktisch. Als Lily-Rose naar de kleuterschool zou gaan, zou het handig zijn als we verhuisd waren. Dat gaf ons een deadline van anderhalf jaar om een huis te zoeken, ergens in Overijse. In 2010 zijn we in Tombeek verzeild geraakt en in 2011 werd onze tweede dochter geboren. Lily-Rose en Bonnie-Lotta gaan allebei in Overijse naar school, in de straat waar mijn schoonouders wonen. Dat is fijn, onze kinderen zien hun oma en opa langs die kant dus elke dag. De overgang van het bruisende Brus-

sel naar de rust van de Rand vond ik niet moeilijk. Als ik na een drukke dag op het werk naar huis reed, naar het groen, voelde ik me rustiger worden. Het is hier een prima uitvalsbasis. Met het openbaar vervoer ben je relatief snel in Brussel, maar ook in Leuven of Waver. Ik hou van de markt van Waver. Zalig om te doen. Je hoort: hier spreekt een tevreden mens. En toch verhuizen we naar Oostende. Hoe je dat rijmt? Heel eenvoudig: de zee roept.'

ALLES VERANDERT

De Griekse filosoof Heraclitus zei het al: *panta rhei kai ouden menei*. Alles stroomt, niets blijft. Alles verandert, ook de noden van dit jonge gezin. Na bijna tien jaar in de Vlaamse Rand verhuist Lenaerts met man en kinderen naar een prachtig Belle Epoque-huis in een oude, charmante wijk achter de Thermae Palace.

'Ik wil graag veel ontdekken, maar heb ook rust nodig.'

'We zijn verliefd geworden op de zee. Onze schoonouders kochten er een appartement toen we net naar Tombeek waren verhuisd. Sindsdien trekt de zee aan ons. Hoe langer hoe meer. Bovendien is het leven in de Rand ook anders geworden. De files worden ondoenbaar lang, dus besloten we te pendelen met het openbaar vervoer. Dat is toch niet evident. 's Morgens is het een stukje met de auto om de kinderen naar school te brengen, dan de bus, de metro én de tram op om op de VRT te raken... Er zijn wat ons betreft heel wat tram- en metrolijnen die dringend doorgetrokken mogen worden om wonen en werken in de Rand leefbaarder te maken. We denken ook aan onze meisjes: voor hun hobby's moeten we voor elke kleine trip de auto nemen omdat het hier zo heuvelachtig is. We wonen in een vallei, al dat klimwerk langs die smalle baantjes is prima voor mountainbikers, maar niet echt handig met straks grotere tieners in huis.

'Dat Vlaamse karakter, die eigenheid, is heel belangrijk, maar soms ervaar ik het ook als beperkend.'

Zelf heb ik reuma, ook voor mij is het hier niet gemakkelijk om te fietsen. Mensen zeggen ons: vanuit Oostende pendelen, dat zal niet evident zijn. Wel, dat is het van hieruit ook niet. We zullen langer onderweg zijn naar het werk, maar we hoeven niet over te stappen. Dat wordt dus alvast eenvoudiger.'

HET BESTE VAN TWEE WERELDEN

'Dat zijn allemaal praktische overwegingen die onze verhuis motiveren, maar er speelt meer mee. Waar ik in Brussel overprikkeld raakte, voel ik me nu soms *onderprikkeld*. In Brussel hadden we het bruisende van de stad, hier hebben we de rust van de vergezichten en het groen. Maar, Ronald en ik hebben beide nodig, de prikkels én de rust. De balans tussen die twee moet er zijn. Oostende heeft het allebei. Daar combineer je natuur en cultuur, rust en gezellige drukte. Wat ik hier ook mis, zijn de lokale winkeltjes. Hier doe je je boodschappen in een groot warehouse aan de steenweg. Kleine kruideniers of een gezellig dorpscafé waar je altijd wel iemand tegenkomt die je kent of waar je eens rustig een koffietje kan gaan drinken, die zijn er steeds minder. Dat is een van de grote problemen van de Vlaamse Rand. Door alle inwijkelingen is het niet evident om het sociale weefsel te behouden. Zelf kom ik uit de Limburgse mijnstreek. Mijn vader werkte in de mijn en had Poolse en Italiaanse kameraden. In mijn klas zaten Turkse kindjes. Dat was heel gewoon. Hier is die diversiteit een pak minder, merk ik. Allemaal witte kindjes in de klas. Dat Vlaamse karakter, die eigenheid, is heel belangrijk uiteraard, maar soms ervaar ik het ook als beperkend. Als je in de Vlaamse Rand bent geboren en getogen voel je dat misschien anders aan, maar waar ik vandaan kom, in die Limburgse mijnstreek, is het gelukt om de eigenheid te bewaren en toch samen te leven. De moskee staat er naast de kerk. In de politieke debatten, die ik hier het afgelopen jaar in de verkiezingstijd mee heb gemodereerd, voelde ik die angst voor het verlies van de eigen identiteit en vooral de angst voor alles wat niet 'van hier'

is. Als je dat blik Brussel opentrekt, heb je geen idee wat er allemaal in onze richting komt. Hoe kan je hier nu wonen en niet genieten van de rijkdom qua diversiteit die een wereldstad als Brussel biedt? Op dat stukje van die Vlaamse eigenheid ben ik niet trots. Het maakt het moeilijker om als inwijkeling te integreren, of je nu uit Brussel, Limburg of van nog veel verder komt. Waar ik die verbondenheid dan weer wel heb gevoeld, is tijdens de Druivenfeesten. Ik heb er mee radio mogen maken, genoten van de reuzenstoet, van de folklore. Dan voel je wat er wél allemaal leeft. Ik denk dat daar de grote uitdaging ligt voor de Vlaamse Rand: zorgen dat het sociale weefsel behouden blijft, sterker wordt en dat nieuwkomers, van waar ook, erin opgenomen kunnen worden.'

EN

THE BEST OF BOTH WORLDS

It is in all the newspapers: Klara (Flemish classical radio station) presenter Heidi Lenaerts (43) is moving to Ostend in July, after spending 10 years in the Flemish Rand. 'I really enjoyed living in Brussels and the Rand, but now it's time for something else. We are moving to Ostend. How does the one fit in with the other? Quite simply: the sea is calling.' 'I need the hustle and bustle of a city and the peacefulness of a green environment. There has to be a balance between stimulating and restful. Ostend offers both. A combination of nature and culture, of peace and quiet and lively hustle and bustle. The biggest challenge for the Flemish Rand is ensuring that the social fabric is preserved and strengthened, while including newcomers, whatever their origins.'

Asbeek revisited

In februari 2011 prezen we Asbeek aan als een uitstekend wandelgebied. Vol overtuiging schreven we het gehucht van Asse later nog eens te bezoeken. Acht jaar later hebben we dat gedaan.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Eind vorig jaar verscheen de interessante informatiebrochure *Adembene-mend Asbeek*. Je kan ze als leidraad gebruiken voor een wat meer door-gedreven verkenning. Je kan de brochure makkelijk downloaden van het internet. Er staat een summier overzichtskaartje in met de interessantste wandelwegen. Je kan ook het gelijknamige wandelparkoers volgen, dat het Regionaal Landschap in 2015 uitstippelde naar aanleiding van zijn tienjarig bestaan. Ook die route vind je op het internet.

WANDELLEN MET BROCHURE OF PHONE

Vanaf het vertrekpunt aan de Rampelberg 21 kan je een frisse neus halen en uitwaaien in dit boeiende, reliëfrijke landschap. Als je het

vijf kilometer lange traject van het goede te weinig vindt, neem je er best de topografische kaart bij om te kijken waar je welke wandelstukken kunt aanbreien. Keuze genoeg, en zo eindig je makkelijk in de buurt van tien kilometer onversneden wandelplezier. Als die afstand je ligt, kan je meteen gaan voor de Kruisborrewandeling, die voor een groot deel over het grondgebied van Asbeek loopt. De wandeling is 8,5 km en vertrekt aan het Kerkplein in Asse. Als je er niet genoeg van krijgt, is er ook nog de brochure *Wandelen van 't Godsbronneken naar de Borgstad in Asbeek*, 9 km met vertrek aan de Heilige Familiekerk ter hoogte van Kespieer (straatnaam).

Met een combinatie van al deze wandelingen in je achterhoofd of je smartphone kan je zowat alle interessante wegen en paden van dit roemrijke gehucht aandoen. Op heel wat plaatsen zal je zien hoe het landschapsherstel in zijn werk gaat. De aanleg of het herstel van heel wat poelen springt het meest in het oog. Het is deel van een groter project dat al in 2007 werd gestart. Intussen liep er al veel water door de Asbeek en aangrenzende waterlopen en gaat het project nog steeds verder.

Als je het maximum uit *het lezen van het landschap* wil halen, raden we aan om volgende termen in het achterhoofd te houden en ernaar uit te kijken in het veld. Zo mis je geen enkel essentieel element van Asbeek. Hier gaan we, in willekeurige volgorde: Borchstad, Campomolen, Putberg, steengroeven, Cuesta van Asse, beekvalleien, (bron)bossen, Ten Eenhoorn, Heilsborre, Kruisborre, L-vormige hoeve met ast, bakoven, hopvelden, kas-teeldomeinen, parken, kleine landschapselementen (kle's), kouters, molens, beekvalleien, Keierberg, Bij Sedan, kalkzandsteen, Zavelput, Pullewouwe. Oh, nu ik het zo lees, dat wordt tegelijk een geheugenoefening.

HELFT WEET HOE BIJZONDER DIT IS

Bedenk dat je hier op een kleine oppervlakte veel landschapselementen bij elkaar vindt die vele andere regio's maar al te graag zouden hebben. Het maakt de betekenis van Asbeek des te belangrijker, mooier en interessanter. Tijdens mijn verschillende verkenningen was ik verbaasd over een aantal reacties van omwonenden. Slechts een goede helft was er zich van bewust in een bijzondere streek te wonen en was tevreden met

Goed Brabantsch

Dirk Volckaerts was negen jaar hoofdredacteur van Brussel Deze Week. Momenteel werkt hij voor de Europese Commissie. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Joris Hintjens, Fatima Ualgasi en Tom Serkeyn de column *mijngedacht*.

de belangstelling. De andere helft reageerde eerder onverschillig en was slechts matig tot weinig geïnteresseerd in de verscheidenheid en de geschiedenis van het gehucht.

Verskillende keren kwam ik wandelaars tegen die hadden gehoord over de troeven van dit gebied en ze waren grotendeels tevreden over wat er zoal te zien is. Ze vonden wel dat de natuurelementen wat meer mochten worden belicht in de brede communicatie, want die konden ze niet altijd goed terugvinden of interpreteren.

Het maakt duidelijk hoe belangrijk de landschapsinrichting van het Regionaal Landschap Brabantse Kouters is, samen met vele partners en eigenaars. En ook dat er bij veel mensen voldoende bewondering aanwezig is om dit soort projecten van landschapsbouw te smaken. Soms gaan ze daarbij actief op zoek naar gerichte informatie over natuur en landschap. Dat is meteen een opsteker voor de vele betrokken instanties en eigenaars die hun beste beentje voorzetten om de bestaande troeven nog te verbeteren en de samenhang van het landschap te bevorderen. Opnieuw afspraak over zeven à acht jaar?

Het is merkwaardig. Steeds minder mensen kennen nog écht dialect, maar tegelijk is streektaal nog nooit zo populair geweest. Dialectverenigingen doen het beter dan ooit en het publiek loopt storm voor muziek, comedy en theater in de streektaal. Kijk bijvoorbeeld voor het Brussels naar de schitterende initiatieven van [bebrusseleir](http://bebrusseleir.be) (link: *bebrusseleir.be*), van een Brusselse songwedstrijd in de AB over toéllesse Brussels tot een stickeractie op vitrines van Brusselse cafés en handelszaken. Kijk naar podiumfenomenen als Kevin le forain, de Braave Joenges of Zwangere Guy, of de vaste waarden van Emballage Kado. En wie nog een ticket wil voor een van de voorstellingen van het Brussels Volkstejoëter in Brussel of de Rand, moet zich haasten. Den arrangeur toert tussen februari en april in Wemmel, Meise, Alsemberg, Vilvoorde en Jesus-Eik, maar de voorstellingen in Vilvoorde zijn al elke avond uitverkocht. Met De Vuinoëm treedt het BVT in dezelfde periode op in Linkebeek, Kraainem, Gent, Zaventem, Halle, Ukkel, Dilbeek en Roosdaal. Op het moment dat ik dit stukje schrijf, zijn er voor de voorstelling in Roosdaal op 27 april al geen tickets meer te krijgen. Streektaal ten dode opgeschreven? Vergeet het.

Ik vind zelf al die taalvarianties van het Nederlands ge-wel-dig. Ik gebruik ze dagelijks door elkaar. Standaardtaal met zo weinig mogelijk Belgisch Nederlands als ik groepen Nederlanders moet toespreken (KMO wordt dan MKB: midden- en kleinbedrijf, bijvoorbeeld). Belgisch Nederlands voor Belgische groepen (MKB wordt dan weer KMO). Regiolect of 'algemeen Brabants' op café in de Rand ('geft mij ma en duvelke'), tussentaal met vrienden ('Gadegij? Ik ganekik ni zenne') en dialect met de beenhouwer ('en alf pondj gekapt en vaaf schellekes esp astambleef'). Dat moet zo, want de man spreekt enkel Frans en Brussels. Afijn, ik wil maar zeggen: voor elke situatie gebruik ik wel een andere taalvariant, en ik ben heel blij daarmee te kunnen en mogen jongleren. De ene variant is trouwens absoluut niet ondergeschikt aan de andere. Ook de tussentaal niet. Je hebt die namelijk nodig om naar tv te kijken.

Aan dit en nog veel meer moest ik denken toen ik in de schitterende Digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren (dbnl.org) toevallig op het merkwaardige werk Algemeen Nederduitsch en Friesch Dialecticon van Johan Winkler uit 1874 viel. Verbluffend en vermakelijk tegelijk. Winkler heeft alle dialecten van Koningsbergen in Oost-Pruisen tot Duinkerke in Frans-Vlaanderen laten optekenen volgens een opmerkelijke methode: hij liet lokale proefpersonen de Bijbelse parabel van de verloren zoon vertalen en voorlezen in de streektaal. Zo ook in Brussel, waar hij een versie optekende 'in den echten, oudbrusselschen tongval, dat is de tongval die in het oorspronkelijke oude Brussel, in de oude benedenstad, in den eigenlijken kern van het nieuwere Brussel, in den omtrek van de groote markt en het stadhuis, door de afstammelingen der echte, oude brusselsche burgers gesproken wordt', en die als volgt begint: 'Doe was 'ne ki 'ne man die twee zonen a'. Ik bespaar je de rest van het verhaal, je moet het zelf maar eens lezen, het is even wennen aan de spelling, zeker van de befaamde Brusselse 'niesklank' die nu grotendeels is verdwenen maar nog voortleeft in bepaalde woorden en uitdrukkingen; er spoelt werkelijk een golf van herkenning over je heen. Klanken uit een ver verleden, uit 1874, worden plots tot leven gewekt. Winkler doet trouwens hetzelfde met het Noordbrussels ('van de dorpen Schaarbeek en Sint Joost ten Noode'). En hij geeft er nog een uitgebreide schildering van de toestand van het Nederlands in Brussel en omstreken bij, en van de 'tongvallen van het westelijke deel van Zuid-Brabant, van de landstreken benoorden, bewesten en bezuiden Brussel', die, aldus Winkler, 'allen goed brabantsch' zijn. Goed brabantsch? Neije masscheen! Dus als je eens wat vrije tijd te veel hebt: lezen die hap!

TEKST Dirk Volckaerts • FOTO Filip Claessens

 bebrusseleir.be
www.dbnl.org/tekst/wink007alge02_01/wink007alge02_01_0067.php

Door het leven navigeren (met je eigen kompas)

‘To be your own woman.’ Een uitdrukking die helemaal klopt bij de levenswandel van Caroline Pauwels en Beverly Jo Scott. Twee vrouwen met een totaal verschillende achtergrond, maar met dezelfde vrijgevochten geest.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Als je terugkijkt naar je leven, heb je dan ergens spijt van?

Scott: ‘Ik probeer niet te veel in de achteruitkijkspiegel te kijken. Want voor je het weet, bots je op een muur. Natuurlijk zijn er zaken waarvan ik spijt heb. Ik kijk ernaar zoals Sinatra dat zo mooi zingt: ‘Regrets I had a few, but then too few to mention’.

Pauwels: ‘Ik hou wel van de gedachte dat je vooral moet vooruitkijken. Jack Kerouac beschrijft dat heel treffend in zijn boek *On the Road*. Hij heeft het over steeds onderweg zijn. Over dat gevoel van ‘Nothing behind me. Everything ahead of me, as is ever so on the road.’ Zodat je het verleden geen kans geeft om je af te remmen.’

Wat waren de sleutelmomenten op de weg die jullie tot vandaag aflegden?

Scott: ‘De beslissing om Amerika te verlaten en naar België te komen, was voor mij een echt keerpunt. Ik wilde zo ver mogelijk weg van mijn land. Een rechter had me het hoederecht over mijn kind ontnomen. In zijn ogen kon het niet dat ik als moeder een relatie had met een vrouw. Dat zo’n verdict kon in een land dat zichzelf ‘the land of the free’ noemt, kon ik niet aan. Het deed me besluiten om de hypocrisie achter me te laten en een nieuw leven te beginnen. Het bracht me naar België, het land waar ik een thuis en aanvaarding vond.’

Pauwels: ‘Mijn sleutelmoment is minder ingrijpend. Toch heeft het een grote rol in mijn leven gespeeld. Ik ga terug naar de periode toen ik mijn thesis over de rol van de media in Europa heb geschreven. Schrijven is een eenzaam gebeuren. Je leert er jezelf beter

door kennen. Voor mij was het een innerlijke reis naar mezelf. Het was ook een ervaring die me leerde om door te gaan en vol te houden tot de finish. In die periode heb ik trouwens vastgesteld dat ik er ook kan van houden om alleen te zijn.’

In welke mate hebben die sleutelmomenten jullie gevormd als mens?

Scott: ‘Elke dag vormt me als mens. Je kan dromen over de toekomst, nostalgisch zijn over het verleden, maar waar het echt om gaat is het nu. Je wil elke seconde van wat het leven je nu biedt, oogsten. Zo lang je dat kan doen, groei je als mens. Het leven zit vol verrassingen. Het staat nooit stil. Vandaag kan een ontmoeting je leven een totaal andere wending geven.’

Pauwels: ‘Helemaal akkoord. Elke dag is een les die het leven je aanreikt. Een glimlach. Een traan. Een blik. Ze kunnen een nieuw aanknopingspunt vormen. Je een nieuw inzicht geven over het belang van nederigheid, menswaardigheid, schoonheid, ...

Hoe gaan jullie om met ouder worden?

Scott: ‘Mijn lichaam herinnert me er regelmatig aan dat ik ouder word. Na de menopauze was het even wennen,

toen ik mezelf in de spiegel zag. Ik denk dat het erop aan komt je geest jong te houden. En dat vrouwenlichaam dat een aantal biologische oorlogen moet doorstaan, wat te vervennen. Gezonde voeding en af en toe een goede vodka kunnen daarbij helpen.’ (lacht)

Pauwels: ‘Dat vrouwen leven kunnen doorgeven, heeft een grote invloed op ons zijn. De geboortes van mijn twee kinderen waren voor mij echte *gamechangers*. Plots ligt er een baby in je armen, maar ook een immens verantwoordelijkheidsgevoel voor de toekomst van dat kleine wezen.’

Scott: ‘Hoe verantwoordelijk je je ook voelt, toch wil je je kinderen op oudere leeftijd de ruimte geven om te reizen en zo de wereld en zichzelf te ontdekken. Jezelf kunnen navigeren doorheen dit leven, is voor mij de essentie. Je eigen kompas zijn.’

Pauwels: ‘Daarom ga ik zo graag op reis. Je ontmoet mensen met een andere culturele achtergrond die je aan het denken zetten. Het is door met de andere in gesprek te gaan en open te staan voor zijn manier van denken dat je jezelf leert kennen. Op reis gaan, is je routine durven doorbreken, durven openstaan, rijker worden als mens. Voor mij is

Caroline Pauwels (1964)

- Rector Vrije Universiteit Brussel.
- Directeur van SMIT (onderzoekscentrum over informatie- en communicatietechnologieën).
- Organisator van World Difference Day, een initiatief dat de aandacht vestigt op het belang van de vrijheid van meningsuiting.

Beverly Jo Scott (1959)

- Singer-songwriter, groeide op in Alabama, Verenigde Staten.
- Woont in Wezembeek-Oppem.
- Coach en jurylid van The Voice Belgique.
- Schreef de tekst en het lied voor de Belgische inzending voor het Eurovisiesongfestival in 2015 (Rhythm Inside - Loïc Nottet).

Scott: 'Je kan dromen over de toekomst, nostalgisch zijn over het verleden, maar waar het echt om gaat is het nu.'

het leven een grote reis. Het gevoel van *hit the road* vind ik zalig. Het houdt telkens de belofte van een nieuwe ontdekking in. Het geeft me levenslust.'

Heb je het dan over verre reizen?

Pauwels: 'Om te ontdekken, hoef je niet ver te gaan. Het is een mindset. In je eigen stad, dorp of land valt er ook heel wat op te steken. Met welke ogen kijk je naar de wereld rondom jou? Dat is de vraag.'

Scott: 'België is voor mij een goudmijn waarin ik nog steeds allerlei nieuw muzikaal talent ontdek. Veel heeft te maken met de multiculturele mix die je hier aantreft. Het zorgt voor een bijzonder vruchtbare voedingsbodem.'

Pauwels: 'Dat geldt ook voor onze universiteit. Onze diversiteit maakt dat we zaken vanuit meerdere invalshoeken bekijken. Het maakt je als organisatie alleen maar kleurrijker en ruimdenkender.'

Scott: 'Het is niet toevallig dat België zo veel grote kunstenaars heeft vorgebracht. Ik ben helemaal weg van de werken van Ensor. Die maskers waarachter de mensen zich verbergen. De voorkant toont mensen die een feestje bouwen, maar achter de

maskers schuilt er allesbehalve een feestelijke stemming.'

Daar net haalde je aan hoe de anderen kan helpen een betere versie van onszelf te worden. Hoe werkt dat voor jou?

Pauwels: 'Het begint met respectvol naar de andere te luisteren. Als je het uitgangspunt van de andere wil begrijpen en daar inspanningen voor doet, kan er een interessante dynamiek ontstaan waar twee visies elkaar ontmoeten. Vrijheid van meningsuiting is cruciaal, maar respectvol luisteren kan je er niet van loskoppelen.'

Scott: 'Dat respectvol luisteren, zou ik wat meer moeten toepassen. Het gebeurt nog te vaak dat ik geen geduld heb om te luisteren naar de argumenten van mensen met een totaal andere mening. Ik denk bijvoorbeeld aan sommige van mijn familieleden in de Verenigde Staten die voor Trump stemden. Het is me nog niet gelukt om naar hun argumenten te luisteren.'

Pauwels: 'Ik pleit soms ook schuldig. Respectvol leren luisteren, vraagt veel praktijkoefening. Toch is het een fundament van onze vrije samenleving. Als we ophouden met naar elkaar te luisteren en met elkaar te praten, houdt onze samenleving op te bestaan.'

Hoe belangrijk is vrijheid voor jullie?

Scott: 'Vrijheid is het alfa en omega van onze manier van leven. Wij zijn geneigd om het als een vanzelfsprekendheid te beschouwen, maar laten we niet vergeten dat er nog steeds een heel aantal landen zijn waar je je mening alleen maar kan fluisteren.'

Pauwels: 'Vrijheid is natuurlijk geen absoluut gegeven. Anders krijg je anarchie. Zelf geloof ik erg in de gedachte van *a walk to freedom*. Dat

was ook de uitgangsgedachte van Nelson Mandela. Die weg naar onze vrijheid is trouwens vaak een eenzame tocht. Camus vat het mooi samen: 'La course à la liberté est une course bien solitaire, point de champagne à l'arrivée.' (lacht)

Jullie komen over als twee vrijgevochten zielen. Hoe zijn jullie op dat punt gekomen?

Scott: 'Ik denk dat zingen me geholpen heeft om mezelf te bevrijden. Als een klein meisje zong ik in het kerkkoor van ons dorp. Het is voor mij iets heel natuurlijks om me al zingend te uiten. Mijn gitaar is de sleutel waarmee ik allerlei soorten deuren kan openmaken.'

SCOTT:

'Vergeet niet te leven en lief te hebben.'

Pauwels: 'Bij mij is de bevrijding vooral tot stand gekomen door te denken. Ik herinner me nog hoe ik als jong meisje ervan hield de mensen rondom mij te observeren en mezelf dan allerlei vragen te stellen. De antwoorden op die vragen ben ik in allerlei boeken gaan zoeken. Lezen heeft me ongetwijfeld geholpen om me een vrij denkend mens te voelen. Maar het aandachtig luisteren naar de andere heeft dat evenzeer, zo niet nog meer, gedaan. En niet onbelangrijk: als klein meisje heeft mijn fiets me ook geholpen om mijn bakens te verzetten en me op de weg naar bevrijding te brengen.'

Zijn er songs die jullie hebben geholpen om doorheen moeilijke momenten van het leven te geraken?

Scott: 'Time waits for no one van de Rolling Stones heeft me de moed gegeven om met mijn omgeving te kappen en naar Europa te komen. Ook *Chinese cafe* van Joni Mitchell betekent veel voor mij. Het lied gaat over twee vrouwen die in een café naar hun favoriete nummers luisteren en vaststellen hoe de tijd voorbijraast en niets eeuwig blijft duren. Het heeft een bijzonder diepe betekenis omdat een van de vrouwen vertelt hoe zij, net als ik, haar dochter niet heeft zien opgroeien. Het hoopgevende van dat nummer is dat die vrouw daar bovenop is geraakt. Diepe wonden van het verleden hoeven je niet te beletten om van het leven te genieten. Dat is het mooie aan muziek. Songs kunnen je doen beseffen dat je niet alleen bent met je verdriet en dat er na pijnlijke periodes nog steeds leven is. Ik hoop dat ik met mijn muziek ook een helende boodschap kan brengen.'

Pauwels: 'In de hiërarchie van kunsten staat muziek voor mij op de eerste plaats. Muziek heeft me al heel wat troost gebracht. Het is voor mij ook een soort van *compagnon de route*. Toen ik met mijn zoon en dochter van Canada naar de oostkust van de Verenigde Staten reed, was er de hele tijd muziek in de auto. Ik weet nog hoe *The Highwayman* van Johnny Cash helemaal bij het plaatje klopte.'

Zijn er naast muziek nog andere zaken die jullie in dit leven troost brengen?

Scott: 'Lekker eten!'

Pauwels: 'Ik hou van een grote tafel met veel vrienden. Een avond met vrienden kan een echte oppepper zijn. Maar ook uit de natuur, die zich telkens opnieuw vernieuwt, kan een mens veel troost putten. Een paar weken geleden heeft een van onze

Pauwels: 'Als we ophouden met naar elkaar te luisteren en met elkaar te praten, houdt onze samenleving op te bestaan.'

▶ studenten een einde aan zijn leven gemaakt. Op zo'n momenten ben je sprakeloos. Je wil troost brengen, maar voelt je tegelijkertijd machteloos. Woorden schieten dan te kort. Het heeft me getriggerd om iets te doen rond medeleven. Ik speelde al een tijd met de idee om een plek rond 'medeleven' op onze campus te creëren. De tragische gebeurtenis heeft het proces versneld. We hebben besloten dat er een beeld van kunstenaar Philip Aguirre komt. Het is een moderne versie van een piëta die we een bijzondere plaats op onze campus zullen geven, ergens in het groen.'

Scott: 'Als mens hebben we dat soort plekken nodig om tot onszelf te komen. Een paar minuten op een rustige plek kunnen soms voldoende zijn om met nieuwe energie verder te gaan.'

Wordt het met de leeftijd makkelijker om met moeilijke periodes in het leven om te gaan?

Scott: 'Je weet dat je al een heel aantal obstakels hebt weten te overwinnen. Daar kan je een bepaalde kracht uit putten. Dat wil niet zeggen dat er geen donkere dagen meer zijn. Die zijn er. Je weet alleen beter hoe ze te plaatsen en je weet ook dat ze voorbijgaan. Mij valt op dat ik met ouder te worden me nog meer verantwoordelijk ben gaan voelen. Ik heb dat gevoel bijvoorbeeld heel sterk ten aanzien van mijn dochter en kleinkinderen.'

Pauwels: 'Soms krijg ik al eens de vraag wat mijn grootste verwezenlijking is. 'Dit leven overleven', zeg ik dan. En dat meen ik. Doorheen dit leven zien te geraken, is op zich een hele prestatie.'

Wat betekent liefde in jullie leven?

Scott: 'Ik vergelijk de liefde graag met sneeuwvlokjes. Als je zo'n vlokje van dichtbij bekijkt, zie je hoe verschillend elk vlokje is. Met de liefde is het net zo. Liefde komt in heel veel variëteiten. Eén ding is ech-

ter duidelijk: liefde vormt de basis van ons menselijk bestaan. Het is veel existentiëler dan religie, politiek of economie omdat het je doet beseffen dat je niet gemaakt bent om alleen in het leven te staan.'

Ben je in de loop der jaren anders naar liefde gaan kijken?

Scott: 'Tijdens mijn jonge jaren linkte ik liefde nogal snel aan verlangen. Het verleidingspel is echter van een andere orde. Liefde betekent vandaag voor mij veel meer het delen van ervaringen waarvan je hoopt dat je de andere ermee kan helpen. Het gaat over onvoorwaardelijk geven zonder de andere op te leggen wat hij of zij moet doen. Essentieel in de liefde is dat je eerst jezelf leert liefhebben. Pas dan kan je andere liefhebben.'

PAUWELS:
'Mijn grootste verwezenlijking? Dit leven overleven.'

Pauwels: 'Voor mij is liefde de bron van dit leven. Ik zie liefde niet als een exclusief gegeven. Er is de liefde voor je vrienden, je kinderen, je ouders, ... Een mens kan niet zonder liefde. Mensen die geen liefde voelen, komen vaak in een soort isolement en negatieve spiraal terecht, waar ze moeilijk uitraken. Liefde wil echter niet zeggen dat je geen kritiek op de andere mag hebben. Integendeel, kritiek kan net een uiting van liefde zijn. Ik zeg mijn kinderen dan ook wat ik hun minder sterke punten vind. Je wil de andere vanuit je liefde toch niet mystificeren? Een ander belangrijk facet van de liefde vind ik loslaten. In liefde wil je leren loslaten. Anders wordt de liefde een bezitterige aangelegenheid. De andere willen bezitten, heeft niets met liefde te maken. Weet je, liefde zit soms in een klein gebaar. In een gebaar dat de andere weet dat je er voor hem of haar bent.'

Hoe kijken jullie naar the road ahead of you?

Scott: 'Ik zie vooral veel liefde.' (lacht)

Pauwels: 'Ik kijk uit naar de nieuwe, jonge generaties die eraan komen. Naar de kleinkinderen die er misschien zullen komen. Waar ik vooral naar uitkijk, is dat ik de komende jaren die drang naar perfectie beter naast me neer zal kunnen leggen. Want dat leert het leven je alvast: perfectie bestaat niet.'

Scott: 'Ik hoop dat ik zo lang mogelijk kan blijven zingen. Aan de jonge men-

sen die ik coach, zeg ik vaak: *Loop niet in de val een leven dat je kan samenvatten als 'birth-school-work-death'*. Vergeet niet te leven en lief te hebben. En ondertussen mag ik niet vergeten om mezelf wat meer te vergeven.'

Pauwels: 'Ik hou van de reis die het leven is en kijk ernaar uit om de komende jaren nog meer aan *traveling light* te doen. En als het einde zich aankondigt, dan hoop ik dat ik, zoals Frida Kahlo, zal kunnen zeggen: *'I hope the leaving is joyful and I hope never to return.'*

FR

NAVIGUER À TRAVERS LA VIE (AVEC SON PROPRE COMPAS)

'On peut rêver de l'avenir, avoir la nostalgie du passé, mais ce qui importe vraiment, c'est le présent. La vie est pleine de surprises. Aujourd'hui, une rencontre peut complètement la bouleverser.'

'En engageant une conversation avec l'autre, en étant réceptif à sa façon de penser, on apprend à se connaître. J'aime les voyages, il faut oser casser la routine, oser se montrer ouvert, s'enrichir en tant qu'être humain. Cela me donne le goût de la vie.' Beverly Jo Scott et Caroline Pauwels se questionnent. **Regarde-t-on la vie différemment en prenant de l'âge? 'On sait que l'on a déjà dû surmonter pas mal d'obstacles. On peut y puiser une certaine force. Ce qui ne veut pas dire qu'il n'y a plus de jours tristes. Mais on sait simplement comment les gérer et qu'ils finiront par passer.'** J'aime le voyage qu'est la vie. **Vers sa fin, j'espère que je pourrai dire comme Frida Kahlo: 'I hope the leaving is joyful and I hope never to return.'**

1 | DE MENS EN ZIJN DIER:
JOHAN VAN KEER, ARACHNOLOOG

Grote harige of kleine grillige

Nee, je hoeft er geen meter voor in de lucht te springen. Je kan ze ook gewoon verzamelen en bestuderen. Met Johan Van Keer duiken we onder in de fascinerende wereld van de spinnen.

TEKST Tine Maenhout • FOTO Filip Claessens

Spinnen in bokalen op de kast. Pronkstuk is de *Velvet spider*, geïmporteerd na een expeditie in Marokko. Johan Van Keer uit Kapelle-op-den-Bos bestudeert spinnen uit alle hoeken van de wereld. Het begon toen hij zeven was. Als jongetje was hij bang van vliegen. Wanneer hij een vlieg in een spinnenweb terecht zag komen, vond hij een bondgenoot in de spin van het bewuste web. Vanaf dan overwon hij zijn angst voor vliegen – die kan je immers in een spinnenweb jagen – en begon hij samen met zijn jongere broer spinnen en hun fantastische webben te bestuderen. Ze ving spinnen en brachten ze groot. Samen ontwikkelden ze zich langzaam maar zeker tot spinnenspecialisten of arachnologen. Niet als beroep, wel gepassioneerd.

ONEINDIG VEEL SOORTEN

Van Keer werkt samen met wetenschappers en universiteiten uit heel Europa en met Belgische organisaties als Natuurpunt. Samen gaan ze op expeditie en zoeken ze nieuwe spinnensoorten om te onderzoeken en te archiveren. Het onderzoeksdomein is oneindig. 'Hoe meer je er van kent, hoe meer je beseft dat je er niks van kent', zegt Van Keer. 'Vandaag kennen we iets meer dan 47.000 soorten, maar we vermoeden dat er ongeveer 100.000 bestaan. Meer dan de helft van de soorten moeten we dus nog ontdekken. Zelfs in natuurgebieden in België vinden we nog geregeld zeldzame soorten. Soms is dit een argument om bepaalde gebieden te beschermen, maar we vernietigen nog altijd stukken natuur zonder goed te weten wat er leeft. Daar wil ik de mensen bewuster van maken. Zolang dat nog kan. Momenteel heeft België een goede reputatie op vlak

van arachnologie, maar er zijn niet veel jonge arachnologen meer. De toekomst van het spinnenonderzoek in België is onzeker.'

WETEN HOE JE ERMEE OMGAAT

'Als ik een nieuwe soort ontdek, in een bos hier of in een woud in Zuid-Europa, dan kan ik die nieuwe soort een naam geven', vertelt Van Keer. 'Zo heb ik al een spin naar mijn moeder vernoemd. De volgende die ik op de spinnenkaart zet, vernoem ik naar mijn vriendin. Wanneer ik een nieuwe soort ontdek, beschrijf ik de spin, maak er tekeningen van en dien ik dat in bij een gespecialiseerd tijdschrift om de ontdekking kenbaar te maken. Ik ga niet per definitie op zoek naar spectaculaire, grote, harige spinnen, ik zoek heel graag naar de kleine spinnen die vaak heel grillige vormen hebben.' In een lange kast in de gang van zijn appartement staan honderden bokalen met proefbuisjes waarin spinnen uit alle hoeken van de wereld in alcohol worden bewaard.

Samen met collega's arachnologen maakte Van Keer al vele reizen op zoek naar interessante spinnen. Soms wordt hij of zijn broer ook opgeroepen wanneer er pakweg in een kist bananen een spin wordt ontdekt. Onder geïmporteerde

oldtimers vindt men ook wel eens een zwarte weduwe die dan bij Van Keer terecht komt. 'Niet per definitie agressief', zegt hij. 'Je moet weten hoe ermee om te gaan.' Dus haalt hij ze zonder veel zorgen in huis. En langzaam groeit zijn collectie. Alle dieren in de proefbuisjes zijn studiemateriaal, mogelijk nieuwe soorten waar Van Keer artikels over kan schrijven.

BOEIEND GEDRAG

'Het zijn fascinerende dieren. De diversiteit is oneindig en mooi. De vormen, de kleuren, de gedragingen. Hun manier van voortplanten is uniek in de dierenwereld. Het mannetje paart met het vrouwtje door een met sperma 'geladen' *pedipalp* in haar geslachtsopening te brengen. Dus, wanneer je in de herfst in huis een grote spin ziet rondlopen, is de kans groot dat het een mannetjesspin is op zoek naar een vrouwtje. Dat is toch leuk om weten, niet? Er valt zoveel over spinnen te ontdekken en uit te wisselen. En dan hebben we het nog niet over de diversiteit van spinnenwebben gehad. Dat zijn vaak ongelooflijke constructies en een inspiratiebron voor heel wat gerenommeerde architecten.'

 <http://belgianspiders.be>

Ella Brocq

11 | VRIJWILLIGERS IN DE RAND: SCOUTS

‘Hier leer je die je niet op

Zondagnamiddag. Dat betekent voor tienduizenden kinderen en jongeren spelplezier in de jeugdbeweging. Zo ook in Sint-Brixius-Rode, een deelgemeente van Meise. Daar staan een tiental scoutsleiders elke week paraat om zo’n 130 jongens en meisjes de tijd van hun leven te bezorgen. **TEKST** Wim Troch • **FOTO** Filip Claessens

Ella Brocq (22), Yana De Mulder (19) en Robbe Janssens (21) zitten samen met de andere leiders van de scouts van Sint-Brixius-Rode buiten aan de lokalen in de Potaardestraat. Het is zaterdag in de late namiddag en ze hebben net vergaderd over hoe de rest van het jaar er zal uitzien. Ella, uit Westrode, is een van de groepsleiders. ‘Dat betekent dat ik zelf geen leiding geef, maar dat ik de leiders coördineer. Ik houd me bezig met de administratie en de communicatie met de ouders en vraag de vergunningen aan voor het kamp. Ook al heb ik geen leeftijdsgroep aan wie ik leiding geef, toch ben ik er elke zondag. Als er een leider ziek is, dan spring ik in.’

Yana De Mulder woont in Strombeek. Zij is leider van de kabouters (meisjes van 8 tot 11 jaar). ‘Ik was eerst lid van de scouts in Strombeek. Daar vond ik het niet zo leuk en dan ben ik naar hier gekomen.’ Ook Robbe, leider van de givers (jongens en meisjes van 14 tot 16 jaar) is pas op latere leeftijd komen aanwaaien bij de scouts van Sint-Brixius-Rode.

EN

‘HERE YOU LEARN THINGS THEY DON’T TEACH YOU AT SCHOOL’

Sunday afternoon. That means tens of thousands of children and young people up and down the country are enjoying the fun and games on offer in youth clubs. Over in Sint-Brixius-Rode (Meise) 10 or so scout leaders are on hand every week to help about 130 boys and girls have a great time. The various youth movements thrive on healthy competition, but what makes the scouts so different? ‘The biggest difference is

our camping accommodation consists of tents rather than rooms. The camp is the undisputed highlight of the year. Our usual Sunday activities are probably quite similar to those of chiro, for example, except we occasionally learn lashing techniques. When you join the scouts you learn things they don’t teach you at school. How to interact with people, for example. Making friends, playing together...’

Staatblauwtje

SINT-BRIXIUS-RODE

dingen school leert'

'Ik was eerst bij de scouts van Mollem, waar ik ook woon. Maar op een bepaald moment stopten de meeste van mijn vrienden. Ik kende in Sint-Brixius-Rode iemand in de leiding en zo ben ik naar hier gekomen.'

SJORREN

Tussen de verschillende jeugdbewegingen heerst een gezonde rivaliteit, maar wat maakt de scouts nu zo anders? De Mulder: 'Het grootste verschil zit in het feit dat wij niet op kamp gaan in lokalen, maar in tenten. Back to basics is het motto op kamp. Het kamp is het absolute hoogtepunt van het jaar. Tijdens de gewone activiteiten op zondag zal er waarschijnlijk niet zoveel verschil zijn met bijvoorbeeld de chiro. Behalve dan dat wij af en toe sjortechneken aanleren.' (lacht)

'Bij de scouts leer je dingen die je niet op school leert', vult Janssens aan. 'Hoe je met mensen omgaat bijvoorbeeld. Vrienden maken, samen spelen, enzovoort.'

Naast de wekelijkse afspraak op zondag en het bivak in de zomer staan er nog andere items op de kalender. Brocq: 'We organiseren activiteiten om geld in te zamelen, zoals een spaghettifestijn en een fuif. We werken ook samen met de plaatselijke afdeling van het Rode Kruis. Tijdens hun jaarlijkse stickerverkoop gaan wij de straat op in ruil voor een procentje van de opbrengst.'

EHBO

Je aansluiten bij een scoutsgroep is één ding, maar als adolescent leider worden is nog iets anders. 'Je staat in leiding samen met de vrienden met wie je jarenlang zelf in de scouts zat', zegt Brocq. 'Eigenlijk gaat dat vanzelf. De oudste leeftijdsgroepen mogen trouwens af en toe al eens proeven van het leiding geven. Het is geen verplichting, maar

in de praktijk komen de meesten wel in de leiding terecht.'

Leiding geven is ook verantwoordelijkheid nemen. 'Je krijgt vormingen en opleidingen over hoe je leider moet zijn en hoe je met allerlei omstandigheden moet omgaan', vertelt Janssens. 'Je leert hoe je groeps gesprekken moet begeleiden als er een probleem is. En we hebben EHBO-cursussen gevolgd. Natuurlijk kan er van alles gebeuren, maar eigenlijk mag je daar

**'Als leider leer je hoe je
met allerlei omstandigheden
kunt omgaan.'**

niet te veel bij stilstaan.' 'Het heeft niet veel zin om je op voorhand over alles druk te maken', pikt De Mulder in. 'Je bent ook nooit alleen als leider. Je bent minstens met twee en er is de groepsleiding aan wie je raad kunt vragen.'

IMPROVISATIE

'Je steekt er best wel wat tijd in. Eigenlijk een heel weekend', zegt Janssens. 'Op vrijdagavond komen we samen om een pintje te drinken. Op zaterdag moet je dan de activiteit van de volgende dag voorbereiden en op zondag is er dan de eigenlijke activiteit. Maar goed, met een beetje planning en een portie improvisatie zo nu en dan lukt het wel om dat allemaal te bolwerken.' Waarom doen ze dat allemaal? 'Omdat we een vriendengroep zijn. En omdat we het allemaal ooit zelf plezant vonden om bij de scouts te zijn. Het is dan ook maar niet meer dan logisch dat we nu iets terugdoen en zelf leider zijn. We vormen een hechte groep. Het is gewoon fijn om elkaar terug te zien.'

Klimaatverandering voor je deur

Het voorbije jaar werd door heel wat wetenschappers grondig gefileerd om na te gaan welke zoal de invloeden zijn van een warm en droog jaar op ons dagvlinderbestand. Een interessante oefening, want de verwachting is dat we meer van dat soort seizoenen gaan krijgen. Dan is het altijd goed om weten hoe die aibare insecten daar op reageren. Blijkt dat sommige soorten het erg goed hebben gedaan, andere dramatisch slecht en nog andere er zowat tussenin.

Zonder te technisch te worden, kunnen we zeggen dat de voorspellingen van twintig jaar geleden over de impact van de klimaatverandering op het aantal vlinders redelijk correct waren. Intussen zijn de noden en levensvoorwaarden van de meeste soorten redelijk goed gekend en kunnen we dus enigszins voorspellen hoe ze op de verwachte weersveranderingen zullen reageren.

Zo is voorspeld dat nogal wat nieuwe soorten zich vanuit het zuiden bij ons zouden komen vestigen. Dat klopt, al gaat het sneller dan gedacht. Bijzondere soorten als braamparelmoervlinder, keizersmantel, staartblauwtje, scheefbloemwitje en kaasjeskruidkopje – ja zo heten die beestjes – hebben al vaste populaties in Vlaanderen of staan op de drempel om er te hebben. Als je weet dat de meeste van die soorten tien jaar geleden nog ettelijke honderden kilometers van ons verwijderd waren, besef je hoe dynamisch de natuur zich ontwikkelt onder invloed van wat zich in de leefomgeving afspeelt. Het stemt tot nadenken, want je kan meteen stellen dat ook veel andere soorten, dieren en planten zullen reageren op het veranderende klimaat. Dat gaat nog veel winnaars en verliezers opleveren en dat zullen we goed moeten documenteren met observaties op het terrein. Komende jaren zullen dan ook nog veel nieuwe inzichten bieden in deze boeiende materie. Zo bleek ook – en dat is misschien een troost voor velen onder ons – dat 2018 een bijzonder slecht jaar was voor naaktslakken. Veel te droog.

TEKST Herman Dierickx

Zorgdorp in het dorp

Op de plaats van de vroegere bedrijfssite Makady in Groot-Bijgaarden komt een intergenerationeel woonproject. Het geplande 'Bijgaardenhof' wordt een zorgdorp dat nauw zal aansluiten bij de bestaande dorpskern. TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

An de wieg van het Bijgaardenhof staan Peter De Meuter en Katy De Metselaer. Nadat ze met hun horecadiistributiebedrijf verhuisden naar een meer geschikte locatie in Dilbeek kwam de Makady-site met verschillende bedrijfsgebouwen vrij. Als privé-eigenaars van dit vrij ruime gebied van 7.700 m² hebben ze vanaf het begin geijverd voor een intergenerationeel woonproject.

PILOOTPROJECT

'Het was meteen onze ambitie om er een woonproject te realiseren waar jonge mensen, gezinnen met kinderen, ouderen met een beperkte zorgvraag en mensen met een lichte beperking maximaal zelfstandig kunnen wonen. Het woonproject moet beschikken over de nodige zorgvoorzieningen en borg staan voor een zorg op maat. Naast professionele assistentie kunnen mensen elkaar ook op vrijwillige basis bijstaan. Peter en Katy, die zelf een zoon hebben die visueel beperkt is, zijn ervan overtuigd dat

een zorgdorp een oplossing kan bieden voor ouders met een kind dat een beperking heeft en andere mensen die zorg behoeven. De verschillende generaties kunnen veel voor elkaar betekenen. Een jong koppel dat onverwacht moet overwerken, kan een beroep doen op oudere bewoners om hun kind op te halen of eventjes voor opvang zorgen. En omgekeerd, een jong gezin kan samen met minder mobiele ouderen boodschappen doen of naar een activiteit gaan. De aandacht, het gezelschap, de ontmoeting en de wederzijdse hulp maken de essentie uit van een zorgdorp.'

Het stak de initiatiefnemers een hart onder de riem dat hun woonconcept werd erkend als pilootproject 'onzichtbare en betaalbare zorg op maat', na een projectoproep van Vlaams Minister van Welzijn Jo Vandeurzen (CD&V) en de toenmalige Vlaamse Bouwmeester.

DRAAGVLAK

Peter en Katy gaan er prat op dat hun familiebedrijf altijd in een goede verstandhouding

heeft geleefd met de omwonenden. 'We gingen in gesprek met de buurt over de herbestemming. De mensen gaven daarbij duidelijk te kennen dat ze een woonfunctie verkiezen boven nieuwe commerciële vestigingen.' Ook de gemeente Dilbeek heeft werk gemaakt van een groot draagvlak en coördineerde de formele inspraak. Het betrof de bestaande adviesraden bij de uittekening van het Masterplan en het Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) en organiseerde een infomarkt en informatievergaderingen voor de buurt. Op die manier ontstond een breed draagvlak in de buurt en de gemeente. Eind december 2018 werd het gemeentelijk RUP unaniem goedgekeurd door de gemeenteraad van Dilbeek.

RUP

'Het RUP scheidt het kader voor het project van intergenerationeel wonen of het zogenaamde levensloopbestending wonen', verduidelijkt Dirk De Loecker van het bureau Plan Plus, dat in opdracht van het gemeentebestuur het ontwerp RUP heeft opgemaakt. 'Het RUP voorziet in een variatie van woningen. Het regulier wonen en het zorgwonen bestaat uit een combinatie van eengezinswoningen, meergezinswoningen en zorgwoningen. Het gaat niet om vrijblijvende principes, want de percentages voor bepaalde woontypes zijn vast-

DE

PFLEGEDORF IM DORF

Am Standort der früheren Betriebsstätte Makady in Groot-Bijgaarden entsteht ein intergenerationelles Wohnprojekt. Der geplante ‚Bijgaardenhof‘ wird ein Pflegedorf, das eng an den bestehenden Ortskern angebunden wird. ‚Unser Anliegen besteht darin, ein Wohnprojekt zu realisieren, bei dem junge Menschen, Familien mit Kindern, ältere Menschen mit einem begrenzten Pflegebedarf und Menschen mit einer leichten Einschränkung maximal selbstständig wohnen können. Das Wohnprojekt muss über die erforderlichen Pflegeeinrichtungen verfügen und als Garant für Pflegeversorgung nach Maß stehen. Neben professioneller Betreuung können Menschen einander auch auf freiwilliger Basis zur Seite stehen. Die verschiedenen Generationen können viel füreinander bedeuten. Die Aufmerksamkeit, die Gesellschaft, das Miteinander und die gegenseitige Hilfe machen die Essenz eines Pflegedorfes aus,‘ sagen die Initiatoren Peter De Meuter und Katy De Metselaer. Im Wohnprojekt sind Mobilität und Zugänglichkeit von großer Bedeutung. Dabei stehen die schwächeren Verkehrsteilnehmer im Mittelpunkt.

gelegd. Zo moet minimaal 35% van de woonentiteiten bestemd zijn voor zorgwonen en minimaal 15% van de wooneenheden moet bestaan uit eengezinswoningen. De focus ligt op wonen, maar er wordt ook ruimte voorzien voor lokale diensten en kleinschalige voorzieningen zowel voor de nieuwe bewoners als de huidige bewoners uit de buurt. We denken hierbij aan een crèche, een wassalon en strijkdienst, ouderenhulp. Ook bepaalde vormen van deeleconomie willen we aanmoedigen, zoals auto- en fietsdelen.

TOEGANKELIJK

In het woonproject zijn mobiliteit en toegankelijkheid van groot belang. Daarbij staan de zachte weggebruikers centraal. Dankzij de geplande voetpaden zullen de bewoners van de bestaande Hazelaarwijk via het Bijgaardenhof binnendoor naar het centrum kunnen stappen. Het nieuwe woonproject wordt auto-vrij. Op de publieke ruimte is er geen parkeerplaats voor auto's. Woningen blijven wel toegankelijk met de auto voor het laden en lossen van goederen. Het gemotoriseerde verkeer wordt naar een ondergrondse parkeerplaats geleid. Bewoners kunnen bovendien gebruik maken van het aanwezig openbaar vervoer met trein, tram en bus. Ook dit bepaalt mee de aantrekkelijkheid en de woonkwaliteit van het geplande Bijgaardenhof.

Gedroogde vijgen

Op winterachtige dagen ligt de moestuin er rustig bij. Er kan niet veel geoogst worden en dus doen we beroep op de voorraden van de supermarkt. Maar wat deden onze voorouders in lang vervlogen tijden wanneer ze afhankelijk waren van de seizoenoogsten? TEKST Tine Maenhout

Foodarcheoloog Jeroen Van Vaerenbergh kent het antwoord. Hij kookt met producten en technieken uit de oudheid en de middeleeuwen. Met de kennis die hij jarenlang verzamelde, gaat Van Vaerenbergh in de keuken aan de slag. De basis van zijn gastronomie komt uit afvalkuilen, graven en waterputten van duizenden jaren oud. ‘Met een opgegraven potscherf uit een afvalkuil van een Gallo-Romeinse nederzetting kan je met bronnenstudies en onderzoek een boodschappenlijst samenstellen van producten die in de pot hebben gezeten. Bijvoorbeeld varkens- en rundvlees, gerst, walnoten, koriander en ciderazijn. Aan de hand daarvan kan je je een beeld vormen van wat de Galliërs en hun bezetters, de Romeinen, in onze contreien aten.’

GERSTEPAP EN VIJGEN

Wat vertellen die resten ons vandaag? Volgens Van Vaerenbergh leren we dat er in de Middeleeuwen op een doorsnee tafel in de periode eind februari, maart en april voornamelijk gerstepap en gedroogde vijgen stonden. ‘Die waren toen typisch voor de tijd van het jaar. In die periode bevinden we ons in de *hungry gap*, de vastenperiode voor Pasen. Die was er simpelweg omdat er na de winter geen voedsel voorhanden was. De voorraden waren uitgeput en er groeide nog niets. Gedroogde vijgen waren er wel. Zelf maak ik ze daarom ook nu klaar en bijvoorbeeld niet in de zomer. Dan zouden het letterlijk en figuurlijk vijgen na Pasen zijn.’

HET RITME VAN DE SEIZOENEN

‘Het is mooi om op deze bewuste manier dezelfde eetpatronen te volgen als onze voor-

ouders zoveel jaren geleden. Die herkenbaarheid, het contact met het verleden is ontroerend.’ Daarmee klinkt Van Vaerenbergh als een fervent aanhanger van het uit Amerika overgewaaid paleodieet, gebaseerd op het vermeende menu van de jager-verzamelaar zaliger. ‘Grappig’, antwoordt Van Vaerenbergh. ‘Ik had nog nooit van die hype gehoord tot iemand mij vroeg of ik daar misschien de mosterd had gehaald. Nee dus. Mijn interesse is ontstaan vanuit een hedendaagse herinterpretatie van bewust en duurzaam eten en leven naar het voorbeeld van onze voorouders, zonder fanatiek vast te houden aan het verleden. Onze voorouders doen ons een versnelling terugschakelen, bewust nadenken over voedsel en de consumptie ervan op het ritme van de seizoenen. En zo stomen ze ons klaar voor een leefbare, bewuste toekomst. En zetten we, geïnspireerd door het verleden, in deze periode van het jaar onder andere gedroogde vijgen op tafel.’

GEVULDE VIJGEN

- 6 gedroogde vijgen
- 100 g cambozola
- 8 plakken gerookte ham

BEREIDING

Snijd 16 zachte gedroogde vijgen in met een scherp mes en vul ze met een stukje cambozola. Wikkel ze in een reepje flinterdunne gerookte ham en maak vast met een prikkertje. Zet eventueel even onder de grill.

De barstjes in ons bestaan

Studio Orka brengt al vijftien jaar ontroerende en grappige vertellingen die jong en oud op een andere manier naar de wereld laten kijken. Een week voor de première van *Craquelé* spreken we met artistiek leider Martine Decroos.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Filip Claessens

Jullie zijn geliefd bij pers en publiek, de voorstellingen zijn meestal uitverkocht. Brengt dat druk met zich mee?

'Dat zorgt voor gezonde stress. Het is telkens een oefening om onze signatuur in een nieuw kleed te steken. Deze keer hanteren we een andere vertelstructuur. Normaal spelen onze voorstellingen zich af in real time: het publiek komt aan op de locatie en wordt ondergedompeld in het gebeuren. Nu vertellen we iemands levensverhaal. Daarvoor springen we terug in de tijd en tonen we fragmenten uit zijn leven. We brengen de momenten in beeld die het verschil maken of onomkeerbaar zijn.'

Gebeurtenissen waar je op terugkijkt en denkt: had ik dat maar anders gedaan?

'Inderdaad. Het gaat ook over hoe je de tijd nooit kan inhalen. Welke personen maken je tot wie je vandaag geworden bent. Dat vonden we een interessant uitgangspunt.'

Studio Orka kiest voor ongewone locaties en een scenografie die de innerlijke wereld van de personages verbeeldt. Geldt dat ook voor *Craquelé*?

'Deze keer kozen we een kerk als locatie omdat mensen er toch nog steeds samenkomen voor belangrijke rituelen, zoals een trouw of communie. Op een begrafenis ontmoet je mensen die je al jaren niet meer hebt gezien. De voorstelling vertelt het levensverhaal van Dinsdag (Titus De Voogdt), hij wordt als vondeling achtergelaten in de kerk en wordt er opgevangen door Nestor (de grafdelver) en Hilde (de vrouw van de begrafenisondernemer). Dinsdag wil de kerk zelden verlaten omdat hij blijft hopen dat zijn moeder hem ooit komt ophalen. Deze verlatingsangst tekent zijn leven. Toch is hij geen kluisenaar. Het is een ode aan mensen die niet meestappen in de ratrace, maar op hun eigen tempo leven.'

Repeteren jullie op locatie?

'Eerst hebben we een brainstormperiode waarin we

de verhaallijnen en personages ontwikkelen. Eens dit helder repeteren we op locatie. Het monumentale van een kerk, de sfeer die er hangt,... daar kan je niet omheen. Zoals altijd construeren we het verhaal samen, de acteurs brengen veel aan via improvisatie. Ze maken en schrijven hun eigen personage. Leidraad: de kleine en grote mijlpalen in een mensenleven. Iedereen leeft tegenwoordig zo individualistisch, mensen hebben het zo moeilijk om tijd te maken voor elkaar. *Craquelé* gaat over wat het doet met een mens als hij alleen achterblijft, over de scheurtjes in het leven. Maar niet alles is onomkeerbaar.'

Het is hoopgevend?

'We zijn het aan ons jong publiek verplicht om hoop te geven. Studio Orka mijdt in zijn voorstellingen de hardheid van het leven niet, maar we willen wel meegeven dat sommige barsten hersteld kunnen worden als je goed omringd bent. We wilden het ook hebben over spijt. Mensen denken op het einde van hun leven vaak: 'had ik maar...!'. Je moet de kansen grijpen wanneer ze zich voordoen. Dominique Van Malder speelt een grafdelver wiens vrouw in het kraambed is overleden. Hij verdringt zijn verdriet en weigert erover te praten met zijn zoon, met alle gevolgen van dien. Het zou fijn zijn als mensen na het zien van de voorstelling eindelijk de moed hebben om de telefoon te nemen en te zeggen 'ik zie je graag' of 'sorry voor wat ik toen heb gedaan'. Want waarvan moet je het meeste spijt hebben? Van de dingen die je wel hebt gedaan of die je niet hebt gedaan?'

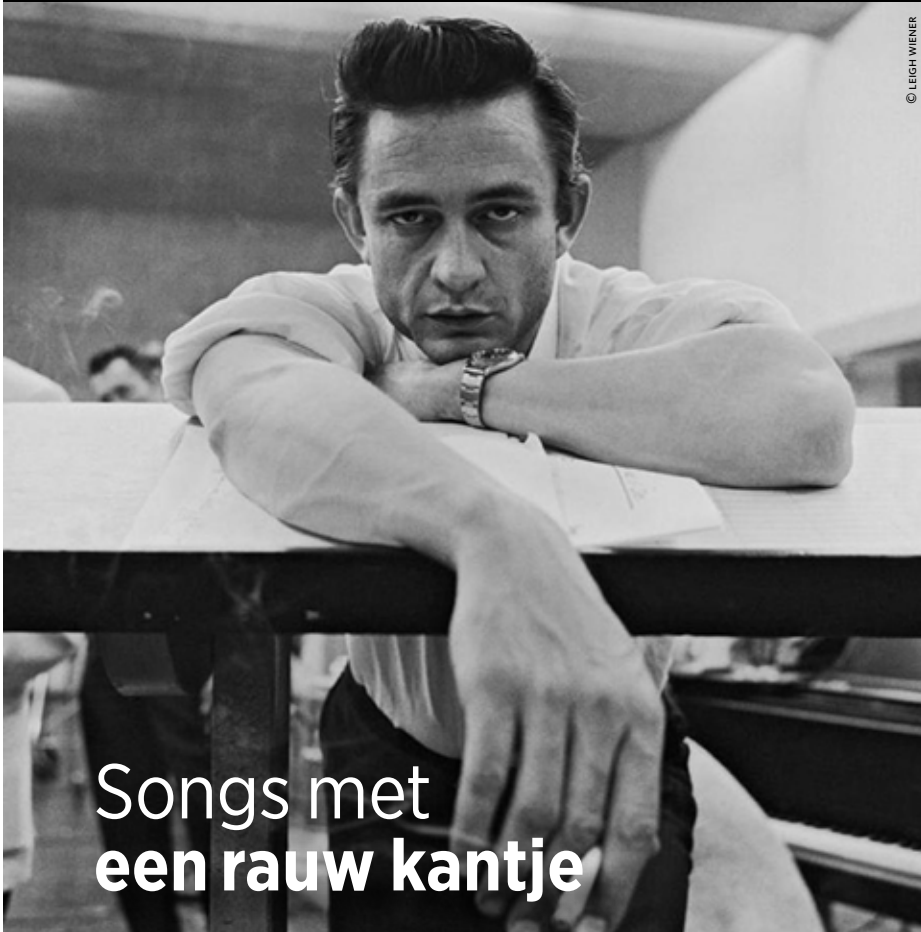
Kinderen begrijpen veel meer dan we denken?

'Zij voelen hetzelfde als volwassenen, ze gaan gewoon op een andere manier met de dingen om. Het feit dat we verschillende generaties samenbrengen levert sowieso veel op. Het weekt gesprekken los. In *Mijnheer Porselein* huilt Bruno hartverscheurend om de dood van zijn huisdier. Weken na de voorstelling mailde een mama me dat haar zoonje voor het eerst in maanden had gepraat over de dood van zijn opa. Hij had gezegd dat hij zich zoals Bruno voelde. Die herkenbaarheid, daar streven we naar. Zonder te betuttelen. We maken theater voor alle leeftijden met de bedoeling om mensen, toch heel even, dichterbij elkaar te brengen.'

**21, 22, 23, 24 EN 28 FEB • 15.00 EN 19.30
Craquelé (+8j)**

Studio Orka

Halle, Sint-Rochuskerk, 02 466 20 30
of 02 307 72 72 of 02 263 03 43

Songs met een rauw kantje

MUZIEK Wat trekt een band als **Def Americans** aan om, meer dan vijftien jaar na de dood van Johnny Cash, zijn nummers met veel vuur te blijven vertolken? Zanger **Elco Weitering** vindt dat je niet uitgekeken raakt op het rijke repertoire van Cash. 'Zijn liedjes zijn meer dan pure country en rock 'n roll. Vaak zijn het nummers die van generatie op generatie worden overgedragen. Hij zong ook soul en gospels. Welk genre hij ook zong, zowel de melodie als de teksten zijn onverwoestbaar.' De groep Def Americans ontstond in 2007. Al meer dan elf jaar brengen ze met veel overtuiging nummers van Cash. Wat maakt de songs van Cash zo sterk? 'Ze zijn heel oprecht. Als je goed naar de originele liedjes luistert, hoor je dat de akoestiek niet perfect is. Cash slaagde er met zijn krachtige stem in om die imperfecties aan elkaar te lijmen. Dat rauwe kantje kom je vandaag haast niet meer tegen. Het zorgt voor muziek met karakter.'

LIEFDE VOOR AMERIKA

Als je Cash zegt, zeg je June Carter. Zij was zijn muze, zijn grote liefde, zijn rots in de branding. Bij Def Americans vertolkt **Kim Wolterink** haar rol met

stijl en overgave. Haar aanwezigheid op het podium doet je beseffen dat Cash en Carter een (h)echt duo waren. Twee mensen die elkaar aanvoelden en sterker maakten. Samen kwamen ze ook op voor de rechten van Indianen en gevangenen. Hoe zou Cash vandaag over Amerika denken? Waarover zou hij zingen? 'Over Amerika. Over hoe het was, hoe het land geëvolueerd is en hoe het zou moeten worden. Hij was een echte patriot. Hij hield van zijn land, maar was evenzeer kritisch wanneer het jongens en meisjes op oorlogspad stuurde.' Als je één nummer uit het repertoire van Cash zou moeten kiezen, welk nummer zou dat zijn? 'Een van mijn favorieten is The man comes around. Het dateert van 2002 en is een van de laatste nummers. Hij schreef het kort voor zijn dood. Het bevat referenties naar de bijbel. De arrangementen en de melodie zijn sober. Daardoor klinkt de diepe baritonstem van Cash nog krachtiger. Het is op en top een Cash-nummer.' • ND

ZA • 9 FEB • 20.30

Johnny Cash & The Tennessee Three Sun Sessions

Def Americans
Tervuren, CC De Warandepoort, 02.766.53.47

Topkunstenaar

EXPO **Bernard Van Orley** (1478-1541) is zeker niet de eerste naam die valt als we en lijstje maken van de grote meesters uit de vaderlandse kunstgeschiedenis. Nochtans was de Brusselaar een topkunstenaar. Hij schilderde achtereenvolgens aan het hof van Margaretha van Oostenrijk en Maria van Hongarije, en stond al op jonge leeftijd aan het hoofd van een van de grootste ateliers van zijn tijd. De tijdgenoot van Albrecht Dürer en Rafaël schilderde religieuze taferelen, ontwierp glasramen (onder meer voor de Sint-Michielskathedraal) en vervaardigde kartons voor wandtapijten die vandaag in het Louvre te bewonderen zijn. Het mag dus verwonderen dat er pas nu een eerste monografische tentoonstelling over deze 16e-eeuwse renaissancist wordt georganiseerd. De expo kan je gaan bekijken in Bozar. Hij is het resultaat van een samenwerking tussen de Musea voor Schone Kunsten, de Musea voor Kunst en Geschiedenis en het KIK. In het nevenprogramma zitten stadswandelingen in de Brusselse hofwijk. Installaties van Anouk De Clercq en Marie-Jo Lafontaine leggen de link met het heden. • MB

20 FEB TOT 26 MEI

Bernard Van Orley. Brussel en de Renaissance

Brussel,
Bozar,
www.bozar.be

Black history

THEATER Het was eerder toevallig dat **Pitcho Womba Konga** in het theater rolde, vanuit de wereld van rap en slam. Na zijn eerste podiumervaring in Schaarbeek deed hij auditie voor regisseur Peter Brook, waar hij vervolgens drie jaar mee toerde. Terug in België liet hij zich opmerken in de KVS-producties *Bezette Stad* en *Malcolm X*.

De Belg met Congolese roots was ook één van de acht kunstenaars die voor MAPPING Brussels een onderhoudend parcours door de stad uittekenden. De energieke, charismatische muzikant-acteur bleek een geboren verteller die bezoekers mee op sleeptouw nam door zijn *quartier* achter het Noordstation, waar het vanzelfsprekend is dat mensen met verschillende culturele gewoonten al jaren samenleven.

LUMUMBA'S SPEECH

Na tien jaar op de planken heeft Womba Konga nu een eerste eigen theateervoorstelling klaar die hij zelf schreef, regisseerde en waarin hij ook meespeelt. *Kuzikiliza* is ontstaan vanuit de goes-

Fake news!

VORMING Onlangs werd in Nederland een man ontmaskerd die een nepnieuwsfabriek runde met honderdduizenden volgers. Dergelijke producenten van *fake news* bestaan in andere landen nog op grotere schaal. In bepaalde gevallen wordt fake news zelfs ingezet als een geostrategisch wapen. Daarbij is het maar een kwestie van tijd voor de *deep fakes* hun intrede doen: beelden die op zo'n gesofisticeerde manier zijn gemanipuleerd dat vals nauwelijks van echt te onderscheiden is. En dan zijn er natuurlijk ook nog de foute berichten die door goed menende maar onzorgvuldige journalistiek de wereld worden ingestuurd. **Riadh Bari** is sinds 2009 journalist voor de VRT (Terzake, Het Journaal, Login, het radio-nieuws) en heeft zich verdiept in het verschijnsel fake news, dat zijn naam kreeg toen Donald Trump er CNN mee in diskrediet probeerde te brengen. Van Brexit tot Trump, van Macron tot Obama. Bari legt

uit waar dat fake news vandaan komt en hoe we er ons tegen kunnen wapenen. • MB

VR • 8 FEB • 20.00

Fake News

Riadh Bahri

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

Walter Hus speelt eigen werk

KLASSIEK De muzikale einzalgänger **Walter Hus** gaf in oktober vorig jaar een nieuwe cd uit. In *Supersonic Flora* herwerkte hij enkele van zijn belangrijke muziekstukken en maakte er nieuwe aantrekkelijke stukken voor een pianosolo van. Met *Supersonic Flora* doet hij een tournee met een halte in de sacristie van de abdijkerk in Grimbergen. De cd en optredens zijn sterk gevarieerd en stellen de hele compositorische evolutie van de pianist voor vanaf de minimalistisch beïnvloede werken uit de jaren tachtig, via meer afgeronde melodieuze muziek uit de jaren negentig naar door jazz geïnspireerde composities. Al deze werken zijn verregaande bewerkingen van de oorspronkelijke stukken bedoeld voor ensembles, van strijkkwartet tot orkest. Zo is er de geraffineerde herinterpretatie van zeven minimalistische stukken uit zijn eerste strijkkwartet *La Theorie*, geschreven in 1988, evenals drie nummers geplukt uit zijn in 1991 opgenomen plaat *Muurwerk*. *Took My Bath Like Marat* is een recente track, een in memoriam aan

matters

ting om aandacht te besteden aan de toespraak van Patrice Lumumba bij de onafhankelijkheid van Congo in 1960. Het is bijna zestig jaar geleden dat de eerste democratische premier van Congo werd vermoord, een moord waarbij Belgen betrokken waren. Het maakte van Lumumba al snel een symbool van dekolonisatie. Ook voor de jonge regisseur. 'Lumumba is iemand die vecht voor de vrijheid van denken en de vrijheid om je toekomst te kiezen: hoe je je land wil leiden, hoe je je denkwijze wil vormgeven, hoe je de wereld kan hertekenen.' Womba Konga wou aantonen dat de toespraak van Lumumba nog steeds actueel is. In zijn speech kan elk volk zich herkennen, want achter de onafhankelijkheid van een land schuilt de ontvoogding van een heel volk. Dat het thema hem nauw aan het hart ligt, is ook de makers van de Canvasreeks Kinderen van de Kolonie niet ontgaan. Womba Konga is één van de getuigen die vertellen hoe de koloniale erfenis hun leven bepaalt.

STRIJD TEGEN ONDERDRUKKING

Kuzikiliza is Swahili en betekent 'zich laten horen'. Het koloniale verleden van België, al te vaak onder de mat geveegd, wordt hier scherp

gefileerd. Maar Womba Konga overstijgt de Congolese context en maakt van de speech een universeel symbool voor de strijd tegen onderdrukking en racisme. *Kuzikiliza* is met andere woorden veel meer dan een blik op de geschiedenis, het toont wat er vandaag op het spel staat. Met danser **Karim Kalonji** en vocaal artiest **Joost Maaskant** ging de theatermaker op zoek naar een universele taal van beweging, beeld en muziek. Toch vormt taal de rode draad doorheen de voorstelling. Er worden verschillende talen gesproken, er wordt gespeeld met wie het woord krijgt, wie het afgenomen wordt, wat verzwegen wordt. Dat de dekolonisatie nog niet volbracht is, maakt Womba Konga duidelijk met scènes rond de figuur van Mobutu, het meelachen met racistische grappen, de lucratieve liefdadigheidsbusiness en de problematiek van de diamant- en coltanmijnen. Gelukkig is er genoeg ruimte voor humor en wordt het nooit moraliserend. • **LV**

DO • 7 FEB • 20.00

Kuzikiliza (+16j)

Pitcho Womba Konga, KVS & Arsenal/Lazarus Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Kind van hout

Theatermaker **Dimitri Leue**, mees-terpianiste **Kiyotaka Izume** en vorm-geefster **Eva De Mul** maakten samen eerder de muziektheatervoorstelling *Eén been, één vleugel*, op basis van het sprookje over het tinnen soldaatje van Hans Christian Andersen en op muziek van componist Edvard Grieg. Nu schart het drietal zich opnieuw rond de vleugel, ditmaal voor de muzikale vertelling van het nieuwe sprookje *Het Houten Kind*. Het Houten kind gaat over een Saksische houthaker en een Saksische stadsvrouw die veel van elkaar houden, maar moeite hebben om een kind te krijgen. Leue brengt zijn eigen fantasierijke tekst. De Mul illustreert het samen met scenografe **Vanessa Verstappen** met houtsnedes en projecties op grote houten panelen. Izume zoekt de muzikale sfeer deze keer in het oeuvre van Robert Schumann. • **MB**

Wolnotin. Het houten kind (+7j)

Dimitri Leue & Kiyotaka Izumi

ZA • 2 FEB • 19.00

Overijse, CC Den Blank,

02 687 59 59

ZO • 3 FEB • 15.00

Meise, CC De Muze van Meise,

02 892 24 40

© PETER VERMAERCKE

een goede vriend. 'Ik zag het vooral als een geschenk voor mezelf', zegt de componist. 'Al heel lang projecteerde ik een heel nieuw recitalprogramma, dat ik steeds weer herhaalde. Toen begon ik te denken dat het een manier kon zijn om vandaag sommige van mijn werken uit het verleden, die ik belangrijk vind, onder de aandacht van het publiek te brengen. Hoe kan ik dat beter doen dan ze zelf te spelen? Dus besloot ik om een volledig nieuw recitalprogramma samen te stel-

len met piano-solo-versies. Alle evoluties en avonturen die ik sindsdien heb ondergaan, deed me de stukken opnieuw ontdekken en transformeren tot iets nieuw.' • **MC**

VR • 22 FEB • 20.30

Supersonic Flora

Walter Hus

Grimbergen,

sacristie abdijkerk,

02 263 03 43

Binnenbuiten

KRAAINEM Architect Roger Homez koos in de jaren 50 van vorige eeuw een sterk hellend terrein voor de bouw van zijn eigen woning en die van zijn ouders. Hij liet niets aan het toeval over en, rekening houdend met de nodige oppervlakte, oriëntatie, materiaal, tekende hij twee strakke, gelijkaardige geometrische woonvolumes uit tot in het kleinste detail. Op het gelijkvloers van de grootste woning loopt de zandstenen buitenmuur door naar binnen en kom je via een tochtsas binnen in een ruime hal, geplaveid met blauwe hardsteen. Hier bevindt zich, deels ondergronds, een grote ruimte met doorlopende ramen met zicht op de tuin. Ze deed eerst dienst als kantoor-atelier van de architect, later werden er bijkomende slaapkamers ingericht. Een open trap leidt naar het woonvolume op de eerste verdieping. Ramen over de volledige hoogte en breedte maken dat de leefruimte baadt in het licht en brengen de omgevende natuur naar binnen. De witte, houten raamkaders zijn elegant smal en verstevigd in de diepte. De dakoversteek behoedt in de zomer voor te veel zonlicht en warmte en laat in de winter de zonnewarmte binnen. Aan de westzijde geeft een groot raam uit op het terras dat meteen ook dienst doet als afdak voor de inkompartij. Accenten van geel en blauw schrijnwark geven de woningen een speelse toets. Het was hier een bruisend leven van wonen en werken met klanten en architectuurstudenten, werkende ouders, opgroeiende kinderen en grootouders, een mooi leefmodel. Woonruimtes wijzigden met de tijd van functie. Dit fijn uitgebalanceerd ontwerp met lichtinval langs alle kanten en gemeenschappelijke tuin zorgt voor een fantastische woon- en leefervaring. • TDW

Sprankeltjes licht in het donker

DANS Wat als een mens zijn ijkpunten verliest? Als een sluipende, onzichtbare paniek je aan het wankelen brengt, wat doe je dan? Met dat plotse besef dat je helemaal alleen bent? Het gevoel bang te zijn, al weet je niet precies waarvoor?

De dansvoorstelling *Invisible* van **kabinet k** toont hoe zeven mensen van verschillende generaties zich aan elkaar vastklampen. 'Ze verzinnen rituelen om de angst te bezweren en ze spelen om te vergeten. Ze zoeken elkaar om zich geborgen te weten, vinden elkaar en ervaren de troost van een hand op een hoofd, van samen lachen en huilen, van huid tegen huid', vertelt dramaturge **Mieke Versyp**.

Invisible begint met een sterk openingsbeeld dat de toeschouwer onmiddellijk in de voorstelling trekt. Een volwassen danser staat alleen, in het halfduister, op de scène. Hij kijkt wat verloren om zich heen. Zoekt hij iets? Of heeft hij het vinden net opgegeven? Plots schiet hij uit zijn gelatenheid. Uit een grote, ouderwetse zinken

teil trekt hij ruw een tegenstribbelend kind tevoorschijn. Het blonde meisje spartelt als een vis op het droge, zakt dan levenloos in elkaar. De wanhopige man schudt haar, draait haar in het rond. Hij zet haar neer en plukt een ander kind uit de lucht. Een choreografie tussen hen beiden ontspint zich.

Uiteindelijk staan er drie volwassenen en vier kinderen op het podium. Ze trekken en duwen, stoten elkaar af en zoeken elkaar op. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van alle capaciteiten en kwaliteiten van de dansers. Worsteling, dood gewicht, dans. Het krijgt en vindt allemaal zijn plek en valt samen tot een overtuigende, soms ontroerende voorstelling die de aandacht grijpt en pas na het applaus weer loslaat.

Even goede vrienden... of niet

HUMOR Tot vorig seizoen presenteerde Dilbenaar **Otto-Jan Ham** met brio De ideale wereld op Canvas. Nu trekt hij langs de theaterzalen met een eigen comedyshow. Even goede vrienden wordt 'een interactieve,

humoristische show; met hier en daar, als we niet oppassen, wat ruimte voor ontroering'. Als je ook maar een beetje bekend bent, trekken mensen gemakkelijk conclusies over hoe jij dan wel in elkaar zou zitten. Sympathiek. Arrogant. Intelligent. Oliedom. We oordelen snel, ondoordacht, vaak hard. In hoeverre strookt zo'n beeld met de werkelijkheid? Otto-Jan Ham nodigt je uit om even écht naar hem te luisteren, hem écht te leren kennen, en hij jou. Misschien kom je nog wat smeulige details over hem te weten. Misschien bloeit er een mooie vriendschap tussen jullie. Of niet. Ook goed. Ham legt de tragikomische kanten van zijn leven voor jou op tafel. Even goede vrienden is zijn eerste soloshow. • IM

DO • 14 FEB • 20.00

Even goede vrienden

Otto-Jan Ham
Wemmel,
GC de Zandloper,
02 460 73 24

WEGGEVALLEN HOUVAST

Choreografen **Joke Laureyns** en **Kwint Manshoven** kozen als basismateriaal twee bronnen, die het wegvallen van houvast met elkaar gemeen hebben. De bewoners van een verzonken dorp in Portugal zagen hoe de huizen en straten waarin ze opgroeiden voor altijd onzichtbaar werden. De tweede bron was de fotoreeks *The veils of Aleppo* van Franco Pagetti. Wanneer de choreografen hem ontmoetten, sprak hij over zijn verlangen onzichtbaar te zijn toen hij de foto's nam. 'Dat wil natuurlijk iedere fotograaf, maar bij hem was dit verlangen ook ingegeven door het alomtegenwoordige gevaar in Aleppo', vertelt Laureyns. 'Hij was doodmoe van alle conflicten, confrontaties en ontmoetingen, maar tegelijk straalde hij een soort loutering uit. Hij had iets van de wereld in zich opgenomen, waartoe hij zich de rest van zijn dagen moest zien te verhouden. Dat trof me.' Manshoven: 'Hij maakte foto's die getuigen van zeer moeilijke leefomstan-

digheden en slaagde er toch in om het te verheffen tot iets universeels, iets wat een zekere schoonheid in zich draagt. Dat dubbele sprak ons aan.'

Medeleven met de pijn van een ander loopt als een rode draad door de voorstelling. Dankzij de kinderen krijgt de donkerte in de voorstelling ook een lichte kant, vin-

den de makers. 'De aanwezigheid van een kind heeft altijd iets troostends. Het maakt je bewust van de menselijke veerkracht.' • IM

ZA • 16 FEB • 19.00

Invisible (+8j)

kabinet k

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Knuffeltheater

KIDS Wat is één van de belangrijkste personages uit het leven van onze peuters en kleuters? Hun knuffel! Niet meer dan normaal dus dat die knuffel een keer centraal staat in een theaterstuk voor de allerkleinsten. **Theater Speelman** heeft dat als eerste in de gaten en maakt met *Pluche* een voorstelling over de pluchen vriend van ieder kind. Ondanks het feit dat die uit niet veel meer dan stof, garendraad en pluche bestaat, zorgt zo'n *doudou* voor

zoveel geborgenheid, troost, vreugde, gezelschap, bescherming dat je je begint af te vragen of hij misschien niet echt leeft. Bovendien zetten knuffels de fantasie in gang en geeft hij aanleiding tot verhalen. De jonge toeschouwers mogen hun eigen knuffels naar de voorstelling meebrengen om ze aan een wetenschappelijk onderzoek te onderwerpen. Na de voorstelling krijgen ze hun knuffel uiteraard ongehavend terug. • MB

ZA • 23 FEB • 15.00

Pluche (+3j)

Speelman
Kraainem,
GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

Lachen met de liefde

THEATER Tips nodig om aan een goed lief te geraken? In haar eerste onewomashow bundelt **Aïcha Cissé** 1.001 vragen (en hopelijk wat antwoorden) over liefde en relaties. Bestaan er zalfjes en techniekes als je op de versierder bent? Helpen de bezwingelingen van de Senegalese sjamaan écht als je op je 25 nog alleen bent? Met hoge doses humor en zelfrelativering doorprijkt Cissé de romantische idealen die film en tv ons voorhouden. Dirty dancing? Al die suikerzoete Disneyprinsessen? In het echte leven ziet het er een tikje anders uit. Ze haalt anekdotes aan van zichzelf en anderen, verhalen uit de literatuur en de popcultuur, oude en nieuwe visies op wat liefde is of zou moeten zijn. 'Cissé is een actrice die zich vol overgave aan het publiek geeft. Helemaal alleen op een kale speelvloer rijgt ze in

een hoog tempo sketches aan elkaar, waarbij ze vlotjes van rol switcht', schrijft De Morgen. 'De jonge actrice weet de zaal in te pakken door zichzelf niet te sparen en schaamteloos te tonen hoe knullig we ons gedragen als het aankomt op de liefde.' Samen met Aminata Demba maakte ze eerder het succesvolle *Dis-moi wie ik ben*. • IM

DO • 14 FEB • 20.30

Prêt-à-aimer

Aïcha Cissé

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

PODIUM

THEATER

Het beest in u

Tom Van Dyck
VR • 1 FEB • 20.30
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59
DO • 21 FEB • 20.00
 Zaventem, CC De Factorij,
 02 307 72 72

Paradijsvogels

Fred Delfgaauw
 Kraainem, GC de Lijsterbes,
 02 721 28 06

Biecht

Raf Walschaerts
VR • 1 FEB • 20.30
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60
WO • 6 FEB • 20.30
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90
DO • 28 FEB • 20.30
 Dilbeek, CC Westrand,
 02 466 20 30

Vergeet mij niet

Fakkeltheater/ Carry Goossens
 Zaventem, CC De Factorij,
 02 307 72 72

Vanish Beach

Hof Van Eede
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47
DO • 28 FEB • 20.30
 Overijse, CC Den Blank,
 02 687 59 59

Kuzikiliza (+16j)

Pitcho Womba Konga,
 KVS & Arsenaal/Lazarus
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 10 FEB • 15.00

De wetten van de menselijke stupiditeit

Simone Milsdocher
 Dilbeek, CC Westrand,
 02 466 20 30

DO • 14 FEB • 20.30

Who's afraid of Virginia Woolf

De Koe
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

Beginners

Theater Malpertuis, Verbeke,
 Sileghem, Perceval e.a.

DO • 14 FEB • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90

WO • 27 FEB • 20.30

Dilbeek, CC Westrand,
 02 466 20 30

DO • 14 FEB • 20.30

Prêt-à-aimer

Aïcha Cissé
 Asse, Oud Gasthuis,
 02 456 01 60

VR • 15 FEB • 20.30

Saint Amour

Behoud De Begeerte
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

VR • 22 FEB • 20.30

Tgat in de markt

Pascale Platel
 Hoeilaart, GC Felix Sohie,
 02 657 05 04

DO • 28 FEB • 20.30

Platonov

Matthias Van de brul
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

DO • 28 FEB • 20.15

Le Chicon

Maxime Walladi
 Alsemberg, CC de Meent,
 02 359 16 00

KIDS

ZA • 2 FEB • 19.00

De Passant (+6j)

Laïka
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Wolinoti. Het houten kind (+7j)

Dimitri Leue & Kiyotaka Izumi
ZA • 2 FEB • 19.00
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59
ZO • 3 FEB • 15.00
 Meise, GC De Muze van Meise,
 02 892 24 40

2 EN 3 FEB • 11.00 EN 15.00

Caban (3m-3j)

Theater De Spiegel
 Wemmel, GC de Zandloper,
 02 460 73 24

ZO • 3 FEB • 15.00

Meneer Beer en de woeste wolven (+5j)

Theater Tieret & Walrus
 Alsemberg, CC de Meent,
 02 359 16 00

ZO • 10 FEB • 11.00

1, 2, 3

Ellen Smets
 Jezus-Eik, GC de Bosuil,
 02 657 31 79

ZO • 10 FEB • 15.00

Kodo, het geheim van de Samurai (+6j)

Ida Van Dril
 Kraainem, GC de Lijsterbes,
 02 721 28 06

WO • 13 FEB • 14.00 EN 16.00

Boks (1,5-4j)

Theater De Spiegel
 Zaventem, CC De Factorij,
 02 307 72 72

ZA • 16 FEB • 19.00

Sol Bémol (+6j)

D'irque & Fien
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

ZO • 17 FEB • 15.00

Het circus van Ooit (3-9j)

Theater Oz
 Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

21, 22, 23, 24 EN 28 FEB • 15.00 EN 19.30

Craquelé (+8j)

Studio Orka
 Halle, Sint-Rochuskerk, 02 466 20 30
 of 02 307 72 72 of 02 263 03 43

VR • 22 FEB • 19.30

Het puin van Eden (+10j)

Het Kwartier & Fabuleus
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 23 FEB • 15.00

Pluche (+3j)

Speelman
 Kraainem, GC de Lijsterbes,
 02 721 28 06

ZO • 24 FEB • 15.00

En braaf zijn! (+5j)

Villanella & Hannekle Paauwe
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90

ZO • 24 FEB • 14.30

Stekeblind (+3j)

4Hoog
 Meise, GC De Muze van Meise,
 02 892 24 40

ZO • 24 FEB • 10.00

Casper en Emma op wintersport (+4j)

ontbijtfilm
 Asse, Oud Gasthuis,
 02 456 01 60

HUMOR

VR • 1 FEB • 20.00

Zijn er nog vragen?

Piv Huvluf
 Meise, GC De Muze van Meise,
 02 892 24 40

VR • 1 FEB • 20.30

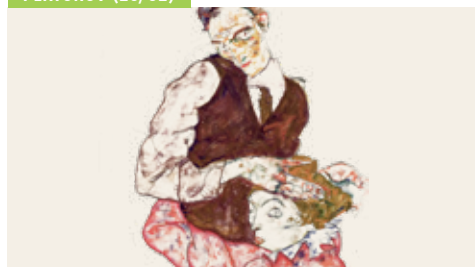
Comedy Café

Humbeek, El Dorado,
 02 263 03 43

WHO'S AFRAID OF VIRGINIA WOOLF (14/02)

PLATONOV (28/02)

HET PUIN VAN EDEN (22/02)

1 EN 2 FEB • 20.15

Café René

Echt Antwaarps Teater
Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

WO • 6 FEB • 20.30

Huisvrouwmonologen

Paljas Producties
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

De Vuinoëm

Brussels Volkstejoëter
DO • 7 FEB • 20.00

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

DO • 28 FEB • 20.30

Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

Toch bedankt!

Begijn Le Bleu

DO • 7 FEB • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 13 FEB • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DO • 21 FEB • 20.00

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

VR • 8 FEB • 20.15

Humo's Comedy Cup op toer

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 14 FEB • 20.00

Even goede vrienden

Otto-Jan Ham
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

VR • 15 FEB • 20.00

Op eigen risico

Improfeten
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

VR • 15 FEB • 20.30

Bang Van Dendoncker

Jens Dendoncker
Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaal-
hoeve, 02 381 14 51

VR • 15 FEB • 20.00

Michael Van Peel overleeft 2018

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

Maker

Henk Rijckaert

VR • 15 FEB • 20.30

Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

ZA • 23 FEB • 20.30

Tervuren,
CC De Warandepoort,
02 766 53 47

16 EN 17 FEB • 20.00 EN 15.00

Den Arrangeur

Brussels Volkstejoëter
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZO • 17 FEB • 14.30

Stilte, we draaien

Loge10
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

21 EN 22 FEB • 20.30

Els heeft besloten er geen einde aan te maken

Els De Schepper
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

MA • 25 FEB • 20.30

Comedy Club

met Soe Nsuki, De Hyiëna's
& Tom Bibo
Dilbeek, Lou's Plek, 02 466 20 30

WO • 27 FEB • 20.30

Ja, maar eerst een diploma

Adriaan Van den Hoof
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO • 28 FEB • 20.30

De schaamte voorbij

Kamal Kharmach
Sint-Pieters-Leeuw,
De Merselborre,
02 371 22 62

DANS

ZA • 2 FEB • 20.30

Ziel/Rouh

Emio Greco
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

WO • 6 FEB • 20.30

Biecht

Raf Walschaerts
Vilvoorde,
CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA • 16 FEB • 19.00

Modern Samurai (+8j)

Ish Dance Collective
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA • 16 FEB • 20.30

Dansproject 18.0

dansfestival
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

ZA • 16 FEB • 19.00

Invisible (+8j)

kabinet k
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

VR • 22 FEB • 20.30

U.F.O.

We are not people
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

DO • 28 FEB • 20.00

Le temps perdu

Isabelle Beernaert
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

LITERATUUR

ZO • 3 FEB • 10.30

Alicja Gescinska

Schrijvers op Zondag
Zaventem,
CC De Factorij,
02 307 72 72

ZA • 16 FEB • 19.30

Sherlock Holmes

Vitalski, Van Bendegem
& Braeckman
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

SENIOREN

DO • 7 FEB • 15.00

Wat een leven (Louis Neefs hommage)

Connie Neefs, Hans peter Janssens &
Hannelore
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

DI • 26 FEB • 14.00

Frank Sinatra

The Blue Eyes Band
Overijse, wzc Mariëndal,
02 687 59 59

Còig

VR • 1 FEB • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 9 FEB • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 13 FEB • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA • 2 FEB • 20.00

Zo goed als alleen

Guido Belcanto
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

WO • 6 FEB • 20.30

The Jo'Burg Sessions

The City's Song
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 7 FEB • 14.00

Margriet Hermans & Celien

Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79

MICHAEL VAN PEEL (15/02)

INVISIBLE (16/02)

ALICJA GESCINSKA (3/02)

Tv-tunes revisited

Wim Opbrouck & Ron Reuman

VR • 8 FEB • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO • 20 FEB • 20.30

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

ZA • 9 FEB • 20.30

Johnny Cash & The Tennessee Three Sun Sessions

Def Americans

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZA • 9 FEB • 20.30

Meisjesnamen

Scala, Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 9 FEB • 20.15

Forty Years The Scabs

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 12 FEB • 14.30

Door de overlevenden

Astrid Nijgh, Lennaert Maes & Stoomboot, Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 12 FEB • 20.00

Louklà

Foyer do Mundo, Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

DO • 14 FEB • 20.00

Jef Neve & Natalia

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 15 FEB • 20.30

The Bony King of Nowhere + Few Bits

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 16 FEB • 20.00

Exit

Voice Male, Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

DI • 19 FEB • 14.00

Hommage à Brel

Filip Jordens, Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Op de schoot van

Stan Van Samang, Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
WO • 20 FEB • 19.00
DO • 21 FEB • 20.30
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO • 20 FEB • 20.30

The Cannons

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO • 21 FEB • 20.30

Irish Mythen

Ternat, CC De Plotter, 02 466 20 30

DO • 21 FEB • 20.30

De Mens

Grimbergen, Fenikshof, 02 263 03 43

VR • 22 FEB • 20.00

Leán

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

VR • 22 FEB • 20.30

Blackwave.

Humbeek, El Dorado, 02 263 03 43

VR • 22 FEB • 20.00

Dirk Blanchart

Wezembeek-Oppeem, GC de Kam, 02 731 43 31

1969, een halve eeuw Woodstock

Wouter Mattelin, Axl Peleman, Neeka e.a.

VR • 22 FEB • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO • 28 FEB • 20.00

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZA • 23 FEB • 20.30

15 years Anniversary

Lady Linn & her magnificent bigband, Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 23 FEB • 20.30

Soulbrothers in concert

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

KLASSIEK

ZO • 3 FEB • 15.45

Muziektrip naar Rosario

Korneel Bernolet, Bever, Rosario, 02 466 20 30

ZO • 3 FEB • 11.00

Apko-kwintet

aperitiefconcert, Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 3 FEB • 11.00

Kacper Nowak & Christia Hudziy

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO • 7 FEB • 20.30

Guido De Neve & Frank Agsteribbe

Bach, integrale sonates voor viool & klavecimbel, Grimbergen, sacristie abdijkerk, 02 263 03 43

ZO • 10 FEB • 11.00

Grootmeesters van de Barok

Musica Gloria, Dilbeek, Dil'Arte, 02 466 20 30

ZO • 10 FEB • 14.00

Wij, Don Quichot

Lieselotte Cortoos, Lucas Cortoos & Vincent Van Audenhove, Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 16 FEB • 20.30

Dil'Arte Festival

met Neema, Pamina, Zsa Zsa Zsu, Dilbeek, Dil'Arte, 02 466 20 30

WO • 20 FEB • 20.00

Misia

Revue Blanche & Katharina Smets, Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 22 FEB • 20.30

Supersonic Flora

Walter Hus, Grimbergen, sacristie abdijkerk, 02 263 03 43

DO • 28 FEB • 20.30

Les Vendredis

Ensor Strijkkwartet & Jan Declair, Ternat, CC De Plotter, 02 466 20 30

ZO • 3 FEB • 20.00

The house that build Jack

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA • 4 FEB • 20.30

A Star is Born

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Becoming Astrid

DI • 5 FEB • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 17 FEB • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Beautiful Boy

5 EN 6 FEB • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA • 11 FEB • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

FRANK SINATRA (26/02)

BLACKWAVE. (22/02)

MISIA (20/02)

De Collega's 2.0

5 EN 6 FEB • 14.00 EN 20.30

Overijse, CC Den Blank,

02 687 59 59

MA • 18 FEB • 20.30

Vilvoorde,

CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

Niet schieten

DI • 5 FEB • 20.00

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

WO • 20 FEB • 20.30

Overijse, CC Den Blank,

02 687 59 59

WO • 6 FEB • 20.00

Au revoir là-haut

Meise,

GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

The Sisters Brothers

ZO • 10 FEB • 20.00

Alseberg, CC de Meent,

02 359 16 00

DI • 19 FEB • 20.00

Dilbeek, CC Westrand,

02 466 20 30

DI • 12 FEB • 20.30

Shoplifters

Grimbergen,

CC Strombeek,

02 263 03 43

DI • 12 FEB • 20.00

Blackkkansman

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

DI • 12 FEB • 20.00

Cold War

Dilbeek, CC Westrand,

02 466 20 30

Kursk

WO • 13 FEB • 20.30

Overijse, CC Den Blank,

02 687 59 59

DI • 26 FEB • 20.00

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

VR • 15 FEB • 14.00 EN 20.00

Le Fidèle

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

MA • 18 FEB • 20.30

Stan & Ollie

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DI • 19 FEB • 20.30

Colette

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DI • 19 FEB • 20.00

Liebe in den Gängen

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

ZO • 24 FEB • 20.00

First Man

Alseberg, CC de Meent,

02 359 16 00

DI • 26 FEB • 20.30

Wildlife

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DI • 26 FEB • 20.00

Woman at War

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 27 FEB • 20.30

Robin Hood

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

20 FEB TOT 26 MEI

Bernard Van Orley. Brussel en de Renaissance

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 24 FEB

Outsider & insider

Guido Van Elsen

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

26 FEB TOT 24 MAA

Grafiet en kleurpotlood

Walschap/Hermans

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

TOT 6 MAA

Een vertaling van de ene taal naar de andere i.s.m. S.M.A.K.

Grimbergen,

CC Strombeek,

02 263 03 43

DI • 5 FEB • 20.00

Start to sleep

Annelies Smolders

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

VR • 8 FEB • 20.00

Fake News

Riadh Bahri

Wezembeek-Oppem,

GC de Kam,

02 731 43 31

DI • 19 FEB • 14.00

Wat na de Brexit?

Europahuis Reykevelde

Dilbeek, kasteel La Motte,

02 466 20 30

MA • 25 FEB • 15.00

Gouden reis naar Samarkand

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

WO • 27 FEB • 20.00

Leven zonder filter

Fleur Van Groningen

Meise,

GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

OP STAP

ZO • 10 FEB • 14.00

Hoe overwinteren bosdieren?

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

Romeo & Julia

Theater van A tot Z

WO • 13 FEB • 20.30

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

DO • 28 FEB • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 23 FEB • 20.30

Zebra

Wes Peden

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Volg ons ook op

www.facebook.com/RandKrant

en www.randkrant.be

SHOPLIFTERS (12/02)

WILDLIFE (26/02)

GOUDEN REIS NAAR SAMARKLAND (25/02)

HOE OVERWINTEREN BOSDIEREN? (10/02)

MOOIESTE PLEK IN DE FILIPIJNEN
Caibiran, de plek waar wij opgroeiden.

LEKKERNIJ UIT DE FILIPIJNEN
Pancit (rijstnoedels).

MOOIESTE HERINNERING
Als kind in de kokosbomen kruipen.

Je krijgt wat je geeft

Liezl Canete kwam in 1995 als au pair naar België. 'Hoewel het niet mijn bedoeling was om te blijven, besliste het lot daar anders over. Ik leerde hier mijn eerste man kennen. Samen kregen we twee dochters.'

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Vandaag leeft Canete al meer dan 22 jaar in België. Weliswaar niet meer met dezelfde man voor wie ze destijds de Filipijnen inruilde voor België. 'Enkele jaren na mijn echtscheiding kwam ik via Facebook in contact met Jimmy, een oude Filipijnse klasgenoot. Onze liefde is langzaam gegroeid. De stap om opnieuw te huwen, voelde heel natuurlijk aan.'

PAS GEHUWD

Liezl en Jimmy wonen in Tervuren. In hun appartement hangt de sfeer van een pas gehuwd koppel. Kaartjes met gelukswensen, foto's van de huwelijksdag, een poster vertellen dat de liefde hier nog in vele gedaanten aanwezig is. 'Mijn man en ik hebben de hele wereld afgereisd en zoveel mensen ontmoet om uiteindelijk te huwen met een klasgenoot uit ons geboorteland. In het middelbaar zaten Jimmy en ik in dezelfde klas. Ongelooflijk toch? Jong en

avontuurlijk als we waren, wilden we de wijde wereld intrekken. Ik ging naar België, hij naar de Verenigde Emiraten. En we deden wat zoveel van onze leeftijdsgenoten deden: we huwden en kregen kinderen. Ons huwelijk liep stuk, we leefden een tijd alleen en kwamen opnieuw met elkaar in contact. Het heeft wel een paar jaar geduurd vooraleer we elkaar face to face zagen. Dat was in Dubai tijdens een klasreünie. Ik kan het moeilijk uitleggen, maar ik herinner me nog goed hoe ons weerzien als een soort thuiskomen aanvoelde.'

DE LIEFDE IN JOU WIL JE DELEN

Voor Liezl en Jimmy was de stap om te huwen een logische verderzetting van hun relatie. Ook al hadden ze allebei een scheiding achter de rug, hun geloof in de liefde was er nog steeds. 'Mensen veranderen, maar de liefde in jou blijft. Als je die liefde met iemand kan

FR

ON RÉCOLTE CE QUE L'ON SÈME

Liezl Canete des Philippines est arrivée en Belgique en 1995 comme fille au pair. 'Bien que je n'avais pas l'intention de rester, le sort en a décidé autrement.' Aujourd'hui elle vit depuis plus de 22 dans notre pays et actuellement à Tervuren. 'Donner fait partie de nos gènes. Ma philosophie est que l'on récolte ce que l'on sème. En effet, plus vous donnez, plus vous pouvez représenter quelque chose pour l'autre et plus il ou elle pensera à vous avec chaleur. Avec notre fondation Jimziel, nous organisons des collectes de fonds dans le but de soutenir une école dans la région où nous avons grandi. Nous croyons au pouvoir de l'enseignement. L'idée que nous puissions aider des jeunes dans notre région natale nous rend heureux. En effet, comme le résume très bien un proverbe philippin: vous ne connaissez le vrai bonheur que si vous n'oubliez pas vos origines.'

delen, dan lacht het geluk je toe. Ik heb geleerd om over dat soort dingen niet te lang meer na te denken. Als de liefde langskomt, dan wil je die vooral alle kansen geven', zegt Liezl terwijl ze haar echtgenoot aankijkt. Hij beschrijft hun liefde als het lot waaraan je niet kan ontsnappen. 'Dat wij elkaar opnieuw gevonden hebben, is magisch. Ik geloof dan ook niet in het toeval. Wij waren voorbestemd om elkaar terug te ontmoeten. Daar was geen ontsnappen aan.' Liezl voegt eraan toe dat ze blij is dat haar twee dochters goed opschieten met haar nieuwe echtgenoot. Volgens Jimmy heeft dat vooral te maken met zijn manier van zijn. 'Ik ben wie ik ben. Ik zeg wat ik denk. Met openheid kan je heel wat spanningen voorkomen. Openheid schept vertrouwen. Zo eenvoudig is dat.'

IETS BETEKENEN VOOR DE ANDER

Heeft Liezl er ooit aan gedacht haar leven in het westen vaarwel te zeggen en terug te keren naar de Filipijnen? 'In het westen is het veel individualistischer. In de Filipijnen hoef je je geen zorgen te maken dat je op je oude dag alleen zult komen te staan. Er zal altijd wel iemand in de familie zijn die zich over jou zal ontfermen. Geven zit in onze genen. Mijn levensmotto is niet toevallig: je krijgt wat je geeft. Want hoe meer je geeft, hoe meer je voor de andere kan betekenen en hoe warmer zijn of haar gedachte aan jou zal zijn.'

Past ze die gedachte ook in de praktijk toe? 'In 2013 ben ik met een initiatief gestart om de slachtoffers van de orkaan Haiyan te steunen. Vandaag is dat uitgegroeid tot de stichting Jimziel. Wij organiseren acties om geld te verzamelen waarmee we een school steunen in de streek waar we opgroeiden. We geloven allebei in de kracht van onderwijs. We worden gelukkig van de gedachte dat wij van hieruit jongeren in onze geboortestreek kunnen helpen. Want, zoals een Filipijns gezegde het treffend samenvat: Echt geluk zal je pas kennen, als je niet vergeet van waar je komt.'